

Informator o zasadach
postępowania na terenie
Grupy LOTOS S.A.

SPIS TREŚCI

1.	WAŻNE NUMERY TELEFONÓW	5
2.	WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW	6
3.	NARUSZENIE PRZEPISÓW, ZASAD I STANDARDÓW BEZPIECZEŃSTWA	6
4.	ZAGROŻENIA	7
5.	SZKOLENIA	11
6.	CZYNY ZABRONIONE	12
6.1	Zakaz używania otwartego ognia i palenia tytoniu	12
6.2	Zakaz wnoszenia i spożywania alkoholu i środków odurzających	12
6.3	Zakaz fotografowania i filmowania	13
6.4	Zakaz wnoszenia broni i narzędzi niebezpiecznych	13
6.5	Zakaz korzystania z telefonów komórkowych i innego elektronicznego sprzętu nadawczego	13
6.6	Zakaz przewożenia osób i urządzeń na nieprzystosowanych do transportu pojazdach	14
6.7	Zakaz blokowania dostępu do budynków, dróg i infrastruktury przeciwpożarowej	14
6.8	Zakaz poruszania się w obszarze ochrony obwodowej	15
7.	ZASADY PORUSZANIA SIĘ	16
7.1	Wejście na teren zakładu	16
7.2	Wjazd na teren i wyjazd z zakładu	16
7.3	Przeptyw składników majątkowych	17
7.4	Poruszanie się po terenie zakładu	17
8.	OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	22
8.1	Alarm chemiczny	22
8.2	Punkty zborne i wiatrowskazy	24
8.3	Postępowanie w sytuacjach awaryjnych	24
8.4	Ewakuacja z budynków i pomieszczeń	26
8.5	Ćwiczenia z reagowania na awarie i inne zagrożenia	28
9.	ORGANIZACJA ZAPLECZA, PLACU BUDOWY I ROBÓT	28
10.	ZASADY PRZEWOZU, SKŁADOWANIA I NAPEŁNIANIA ZBIORNIKÓW POJAZDÓW ORAZ MASZYN PALIWEM Z POJEMNIKÓW	31
10.1	Przewóz paliw w pojemnikach	31
10.2	Magazynowanie paliw w pojemnikach	31
10.3	Napełnianie zbiornika pojazdu lub maszyny paliwem z pojemników	32
11.	BEZPIECZEŃSTWO WYKONYWANIA PRAC	32
11.1	Kontrola i przeglądy warunków pracy	32
11.2	Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie ochronne	33
11.3	Niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne	34
11.4	Pisemne zezwolenia	35
11.5	Niebezpieczne energie – system LOTO	38
11.6	Prace w przestrzeniach zamkniętych	39
11.7	Analiza Bezpieczeństwa Pracy	43
11.8	Prace na wysokości	45
11.9	Prace dźwigowe	51
11.10	Prace ziemne – wykopy	54
11.11	Prace niebezpieczne pożarowo	55
11.12	Narzędzia, maszyny i urządzenia techniczne	60
11.13	Ład, porządek i utrzymanie czystości	61
11.14	Elektryczność	62
11.15	Ochrona radiologiczna	63
12.	INFORMOWANIE O ZDARZENIACH NIEBEZPIECZNYCH	64
13.	BEZPIECZEŃSTWO FIZYCZNE	66
14.	OCHRONA ŚRODOWISKA	67
14.1	Gospodarka odpadami	67
14.2	Gospodarka wodno-ściekowa	69
14.3	Ochrona powietrza	70
14.4	Ochrona powierzchni ziemi	70
14.5	Gospodarowanie mediami	70

Grupa Kapitałowa LOTOS przykładą dużą wagę do bezpieczeństwa osób pracujących i przebywających na terenie przedsiębiorstwa. Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia należą do naszych priorytetów. Kierujemy się zasadą, że: **żadna praca nie jest na tyle ważna i pilna, aby nie można jej było wykonać bezpiecznie.**

Stosujemy regułę „zero tolerancji” dla lekceważenia zasad i nieprzestrzegania wymagań w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa fizycznego i ochrony przeciwpożarowej.

BEZPIECZEŃSTWO PRACY TO NASZ PRIORYTET

Informator o zasadach postępowania na terenie Grupy LOTOS S.A. (zwany dalej również *Informatorem*):

- zastępuje Informator o zasadach postępowania na terenie Grupy LOTOS S.A. wydanie nr 7 z czerwca 2010 r.,
- zawiera wewnętrzne wymagania i zasady prawidłowego postępowania obowiązujące na terenie Grupy LOTOS S.A. i jej spółek zależnych (zwane dalej również Grupa LOTOS, Grupa Kapitałowa LOTOS, LOTOS),
- jest przeznaczony dla pracowników Wykonawców i ich Podwykonawców (zwanym dalej Wykonawcami) przebywających i wykonujących prace na terenie Grupy LOTOS S.A. i jej spółek zależnych, zlokalizowanych w Gdańsku przy ul. Elbląskiej 135, ul. Benzynowej, ul. Michałki 25 oraz na terenie ujęcia wody w Przejazdowie.

Każdy, kto przebywa na terenie Grupy Kapitałowej LOTOS zobowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania obowiązujących przepisów prawnych oraz wewnętrznych wymagań przedsiębiorstwa. Nieprzestrzeganie ww. wymagań grozi sankcjami, w tym karami finansowymi, i/lub terminowym/bezterminowym odebraniem uprawnień do przebywania na terenie przedsiębiorstwa.

1. WAŻNE NUMERY TELEFONÓW

TELEFON ALARMOWY

998

**pożar, awaria, wypadek,
inne zagrożenie**

*(tylko z telefonów stacjonarnych podłączonych
do sieci zakładowej Grupy LOTOS)*

+48 508 998 998

**pożar, awaria, wypadek,
inne zagrożenie**

(tylko z telefonów komórkowych)

Połączenia telefoniczne realizowane bezpośrednio z telefonów stacjonarnych podłączonych do sieci zakładowej Grupy LOTOS

Punkt Alarmowy LOTOS Straż	81 09
<i>(m.in. pomoc medyczna, wypadek przy pracy, sytuacja niebezpieczna)</i>	81 99
Dyspozytor Zakładu	81 04
Dowódca Zmiany LOTOS Ochrona	72 27
Dział Planowania i Nadzoru Remontów Automatyki	71 14
Dział Planowania i Nadzoru Remontów Mechanicznych	82 76
Mistrz Głównego Punktu Zasilania Obsługa Sieci Energetycznej	70 13
Inspektor Ochrony Radiologicznej	84 32
Przepustki materiałowe (narzędzia, sprzęt itp.)	74 09
Uzgadnianie terminów szkoleń, informacja o ważności	72 30
<i>(z zakresu ogólnych zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie LOTOS)</i>	72 31
Dyspozytor Terminala Paliw	75 96

W przypadku realizacji połączeń telefonicznych spoza sieci zakładowej Grupy LOTOS należy wybrać numer **58 308...** i dalszy ciąg odpowiednich cyfr.

numer kierunkowy do Polski **+48**

numer kierunkowy województwa pomorskiego **58**

2. WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW

Wykonawca podpisujący umowę z Grupą LOTOS jest zobowiązany do przestrzegania i bieżącego monitorowania obowiązujących przepisów prawa oraz zasad i standardów postępowania na terenie firmy w szczególności dotyczących bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa fizycznego udostępnionych w zapisach umów i/lub w serwisie Wymagania Grupy LOTOS dla Kontrahentów pod adresem: <http://kontrahenci.lotos.pl>.

W przypadku współpracy ze spółkami zależnymi Grupy LOTOS, Wykonawca i jego Podwykonawcy zobowiązani są znać, monitorować i przestrzegać obowiązujących przepisów prawa jak i zasad i standardów postępowania na terenie tych spółek.

Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, że jego pracownicy i Podwykonawcy realizujący prace znają i przestrzegają zasad postępowania obowiązujących na terenie LOTOS. Wykonawca odpowiada za swoich pracowników oraz za pracowników swoich Podwykonawców i dalszych Podwykonawców na tych samych zasadach jak za swoich pracowników.

3. NARUSZENIE PRZEPISÓW, ZASAD I STANDARDÓW BEZPIECZEŃSTWA

Zasady postępowania w przypadku nieprzestrzegania przez Wykonawcę obowiązujących na terenie LOTOS przepisów regulują:

- zapisy umów zawieranych pomiędzy Wykonawcą a Grupą LOTOS S.A./spółką zależną,
- Taryfikator wykroczeń dla pracowników firm zewnętrznych obowiązujący na terenie Grupy LOTOS (zwanym dalej *Taryfikatorem Wykroczeń*).

Taryfikator wykroczeń dla pracowników firm zewnętrznych obowiązujący na terenie Grupy LOTOS S.A.

I. Wykroczenia związane z naruszeniem zasad bezpieczeństwa fizycznego

Autocouch	Przebieg	Decyzja	Próba wejścia/przebywania na terenie Grupy LOTOS S.A. (zwanego dalej GL S.A.) pod wpływem alkoholu lub środków odurzających
			Zawartość alkoholu we krwi > 0,2 ‰ lub obecność Becierminowy zakaz wstępu na teren GL S.A.
Przebieg	Kadrowo	1-szy raz	Próba wnieślienia/posiadania alkoholu na terenie GL S.A.
			Zakaz wstępu na teren GL S.A. na 1 miesiąc
		2-gi i kolejny raz	Zakaz wstępu na teren GL S.A. na 3 miesiące
			Palenie papierosów, e-papierosów w miejscu niewyznaczonym
Decyzja	Kadrowo	1-szy raz	Zakaz wstępu na teren GL S.A. na 3 miesiące
			Przekroczenie prędkości
			1-szy raz - pierwsze odwołanie osoby popełniającej wykroczenie, składane niezwłocznie w dniu popełnienia wykroczenia w przedmiocie przynajmniej się do popierania wyrocznia i stosowania się w przyszłości do zasad obowiązujących na terenie GL S.A.
			2-gi i kolejny raz - zakaz wstępu na teren GL S.A. na okres 14 dni
		> 30 km/h	1-szy raz - zakaz wstępu na teren GL S.A. na okres 14 dni
			2-gi i kolejny raz - zakaz wstępu na teren GL S.A. przez 1 miesiąc
		1-szy raz	Spowodowanie kolizji (drogowej)
			Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na terenie GL S.A. przez 3 miesiące
		2-gi i kolejny raz	Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na terenie GL S.A. przez 6 miesięcy
			Spowodowanie wypadku drogowego
		Kadrowo	Zakaz wstępu na teren GL S.A. na okres od 6 miesięcy do 24 miesięcy w zależności od skali zagrożenia i skutków zdarzenia
			Naruszenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych
		1-szy raz	Zakaz wstępu na teren GL S.A. na 3 miesiące
		2-gi i kolejny raz	Zakaz wstępu na teren GL S.A. na 12 miesięcy
		1-szy raz	Jazda bez zawieszonych prawo bezpieczeństwa, jazda bez właściwych dowiatów zewnętrznych, używanie podczas prowadzenia pojazdu telefonu komórkowego w sposób niezgodny z przepisami, nie ustąpienie pierwszeństwa przejazdu
		2-gi i kolejny raz	1-szy raz - pierwsze odwołanie osoby popełniającej wykroczenie, składane niezwłocznie w dniu popełnienia wykroczenia w przedmiocie przynajmniej się do popierania wyrocznia i stosowania się w przyszłości do zasad obowiązujących na terenie

Decyzję o zakresie wysokości kary podejmuje Szef Biura Bezpieczeństwa i Ochrony Grupy LOTOS S.A.

1 z 2

4. ZAGROŻENIA

Grupa LOTOS jest zakładem dużego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej. Na terenie zakładu można spotkać się z zagrożeniami:

- pożarowymi,
- wybuchowymi,
- toksycznymi,
- radiologicznymi,
- w postaci szkodliwych czynników fizycznych, biologicznych i chemicznych takich jak hałas, gorące media, wysokie ciśnienia i temperatury, kontakt z chemikaliami,
- związanymi z pracami niebezpiecznymi typu prace na wysokości, prace w wykopach, prace w przestrzeniach zamkniętych np. zbiornikach, reaktorach,
- innymi pracami o dużym zagrożeniu typu prace transportowe, podczas użytkowania maszyn czy urządzeń elektrycznych.

ZAGROŻENIA POŻAROWO-WYBUCHOWE

Strefa zagrożenia wybuchem EX (strefa EX) to obszar produkcyjny, charakteryzujący się obecnością gazów, oparów czy mgieł, które miesząc się z powietrzem powodują, że atmosfera staje się potencjalnie wybuchowa.

Strefa EX obejmuje miejsca oznakowane tablicami informacyjnymi od krawężnika poprzez całą instalację produkcyjną, park zbiorników, miejsca nalewu i rozładunku produktów.

Wchodząc w obszar strefy EX należy bezwzględnie stosować się do wymagań dotyczących m.in. odzieży i obuwia ochronnego, użytkowanego sprzętu, konieczności posiadania stosownych zezwoleń na wejście i wykonywanie prac.

Ropa naftowa i jej pochodne w wielu przypadkach są cieczami, których opary łatwo ulegają zapłonowi, a gdy się palą, trudno je ugasić. Stwarzają również duże zagrożenie wybuchowe. Gazowe węglowodory i pary ciekłych węglowodorów zmieszane z powietrzem w odpowiednich proporcjach tworzą mieszaniny wybuchowe.

Odparowanie nawet małej ilości gazów skroplonych lub cieczy palnych daje duże ilości palnych par, które tworzą mieszaniny wybuchowe. Przykładowo tylko 1 litr ciekłego propanu po odparowaniu tworzy w określonych warunkach 260 litrów mieszaniny łatwo ulegającej wybuchowi.

W większości przypadków mieszaniny te są cięższe od powietrza, przez co mogą zalegać nawet kilka dni w zagłębieniach terenu typu muldy z rurociągami, wykopy czy studzienki kanalizacyjne. Ze względu na swoje łatwopalne i wybuchowe właściwości, w przypadku kontaktu np. z płomieniem, iskrą mechaniczną czy elektrostatyczną mogą bardzo łatwo ulec zapłonowi i wybuchowi.

NIEBEZPIECZNA KANALIZACJA

W przypadku mogącego wystąpić rozszczelnienia instalacji czy rurociągu, cięższe od powietrza węglowodory mogą przemieszczać się na duże odległości i gromadzić na przykład w studzienkach kanalizacyjnych lub innych zagłębieniach terenu. W razie wybuchu może nastąpić niebezpieczny wyrzut kratek ściekowych na duże odległości, skutkując zagrożeniami dla życia i zdrowia ludzi oraz zniszczeniem mienia.

GORĄCE MEDIA I WYSOKIE CIŚNIENIA

Procesy technologiczne prowadzi się pod dużym ciśnieniem i w wysokich temperaturach. Rozszczelnienie instalacji może prowadzić do uwolnienia medium pod ciśnieniem kilkudziesięciu atmosfer i w temperaturze nawet powyżej 300°C. Wydostająca się substancja może również ulegać samoistnemu zapaleniu się.

WODÓR

W procesie produkcyjnym wykorzystywany jest także wodór – gaz palny i wybuchowy. Podczas rozszczelnienia instalacji wydostaje się on pod znacznym ciśnieniem i ulega samozapłonowi. Niebezpieczny staje się w momencie pożaru, gdyż pali się bezbarwnym i niewidocznym płomieniem. W odróżnieniu od większości węglowodorów, jest on lżejszy od powietrza i unosi się do góry.

ZAGROŻENIA TOKSYCZNE – SIARKOWODÓR

Gazem stwarzającym największe zagrożenie toksyczne ze względu na występowanie w dużych ilościach jest siarkowodór. Jest to bezbarwny gaz toksyczny i palny. Wydostając się na zewnątrz w czasie awarii przy niewielkich stężeniach ma silny, charakterystyczny zapach „zgnitych jaj”. W wyższych stężeniach staje się niewyczuwalny – uszkadza węch, prowadząc w skrajnych wypadkach do śmierci nawet w wyniku jednego wdechu.

NIEDOBÓR TLENU W PRZESTRZENIACH ZAMKNIĘTYCH

Tlen jest pierwiastkiem niezbędnym do życia, dlatego tak ważnym jest upewnienie się, czy w wdychanym powietrzu znajduje się odpowiednia jego ilość. Zbyt małej zawartości tlenu w powietrzu nie można wykryć za pomocą zmysłów człowieka, a jego ofiary są zwykle nieświadome niebezpieczeństwa. W przestrzeniach zamkniętych może wystąpić ograniczona jego zawartość, spowodowana obecnością gazów obojętnych jak azot czy dwutlenek węgla, wypierających tlen z wnętrza. Gazy te działają bez ostrzeżenia, prowadząc do utraty sprawności umysłowej, zniekształcenia zdolności oceny sytuacji, a w wysokich stężeniach powodują szybką utratę przytomności. Przy zawartości tlenu w powietrzu poniżej 18% sytuacja dla człowieka staje się niebezpieczna. Poniżej 10% zanika zdolność poruszania się – nie można chodzić, stać, a nawet czołgać się. Utrata przytomności następuje bez wcześniejszych sygnałów ostrzegawczych i bez wystąpienia bólu. Po kilku minutach dochodzi do uszkodzenia mózgu i śmierci, o ile nie zostanie przeprowadzona natychmiastowa reanimacja.

PROMIENIOWANIE JONIZUJĄCE

Na terenie LOTOS zagrożenie związane z niewidzialnym promieniowaniem jonizującym występuje głównie podczas prac kontrolnych jak np. badania radiologiczne jakości wykonania złączy spawanych (badania RTG). Do obsługi urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze lub wytwarzające promieniowanie jonizujące mogą być dopuszczone osoby odpowiednio przygotowane, przeszkolone, znające zasady pracy urządzenia, jego obsługę, postępowanie w przypadku awarii oraz objęte okresową systematyczną kontrolą lekarską.

Dodatkowo, na urządzeniach instalacji produkcyjnych 440, 450 i 920 zainstalowane są izotopowe mierniki poziomu, zawierające źródła promieniotwórcze Cs-137 i Sr-90. Ze względu na niewidzialne, niewyczuwalne i niebezpieczne działanie promieniowania, zobowiązuje się Wykonawców do bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa i zasad bezpiecznego postępowania obowiązujących na terenie LOTOS.

Oprócz wymienionych zagrożeń na terenie Grupy LOTOS można spotkać się z takimi zagrożeniami jak np.:

niebezpieczeństwo
urazu głowy

ograniczenie
wysokości

wiszące
przedmioty

spadające
przedmioty

wysoki poziom
hałasu

strefa zagrożenia
wybuchem

wirujące elementy

butle z gazem

potrącenie
przez samochód

potrącenie przez
pociąg

zderzenie
samochodów

zderzenie
z pociągiem

niebezpieczeństwo
upadku

niebezpieczeństwo
potknięcia się

śliskie
nawierzchnie

Jeżeli poczujesz, że dzieje się z Tobą coś niedobrego, czujesz się słabo, odczuwasz mdłości lub inne dolegliwości – nie lekceważ tego.

Mogą być one spowodowane kontaktem z substancjami zagrażającymi Twojemu zdrowiu, a nawet życiu.

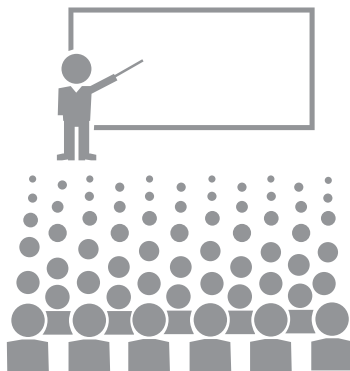
**O FAKCIE TYM NIEZWŁOCZNIE POWIADOM
SWOJEGO PRZEŁOŻONEGO!!**

5. SZKOLENIA

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące systemu przepustkowego ruchu osobowego i pojazdów mechanicznych.

SZKOLENIE O ZAGROŻENIACH DLA BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA

Wykonawcy przed podjęciem pracy na terenie LOTOS zobowiązani są do odbycia szkolenia z ogólnych zasad bezpieczeństwa, mającego na celu uzyskanie informacji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia oraz omówienie zasad postępowania i bezpiecznego wykonywania prac na terenie przedsiębiorstwa.

Szkolenie prowadzone jest odpowiednio przez specjalistę Biura Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS lub wyznaczonego pracownika spółki zależnej. Szkolenie jest aktualne przez okres 3 lat, po tym okresie należy je odnowić. Pracownicy, których przerwy w pracy trwają dłużej niż 12 miesięcy, podlegają ponownemu przeszkoleniu. Terminy i miejsce ww. szkoleń należy uzgadniać z pracownikiem Biura Przepustek LOTOS Ochrona Sp. z o.o. (zwanej dalej LOTOS Ochrona).

UWAGA! Szkolenie nie może być traktowane przez firmy zewnętrzne jak szkolenie BHP w myśl obowiązujących przepisów prawa polskiego. Nie zawiera ono również wszystkich przepisów bezpieczeństwa dotyczących prowadzonych przez firmy zewnętrzne prac, które wynikają z regulacji państwowych w tym zakresie, a które powinny być na terenie LOTOS bezwzględnie stosowane i przestrzegane.

Na 14 dni przed upływem daty ważności ww. szkolenia, podczas wejścia na teren LOTOS, pracownik Wykonawcy zostanie zatrzymany przez punkt kontrolny (kołowrót). W takiej sytuacji konieczne jest udanie się pracownika do Biura Przepustek w celu umożliwienia wejścia na teren oraz uzyskania informacji od pracownika LOTOS Ochrona o zbliżającym się upływie terminu szkolenia i konieczności jego odnowienia.

INSTRUKTAŻE PROWADZONE PRZEZ WYKONAWCĘ

Kierujący pracownikami ze strony Wykonawcy zobowiązany jest każdego dnia przed rozpoczęciem pracy podległych pracowników, przeprowadzić (udokumentowany podpisem prowadzącego) krótki instruktaż BHP, w czasie którego poinformuje on pracowników o wykonywanych w tym dniu zadaniach, zagrożeniach przez te prace generowanych oraz o sposobach zabezpieczenia się przed tymi zagrożeniami.

DODATKOWE SZKOLENIA WYKONAWCÓW

Wykonawca zobowiązany jest skierować swoich pracowników/Podwykonawców do odbycia dodatkowych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa pracy, prowadzonych na zasadach i w terminach określonych przez przedstawicieli LOTOS.

6. CZYNY ZABRONIONE

6.1 Zakaz używania otwartego ognia i palenia tytoniu

Na terenie LOTOS obowiązuje zakaz używania otwartego ognia bez zezwolenia oraz zakaz palenia tytoniu. Palić można jedynie w miejscach wyznaczonych i oznakowanych napisem „tu wolno palić”. Jeżeli granice palarni nie są wyznaczone w sposób jednoznaczny w terenie, palenie tytoniu jest dozwolone w promieniu maksymalnie 2 metrów od znaku informującego, że w tym miejscu można palić.

Palenie tytoniu w innych miejscach, pomieszczeniach, a także w kabinach pojazdów jest zabronione. Powyższe zasady dotyczą również e-papierosów. Zabronione jest również używanie kuchenek gazowych, narzędzi iskrzących i elektrycznych w kabinach pojazdów.

UWAGA! Zabronione jest również wnoszenie w strefy EX tj. na teren instalacji produkcyjnych, parku zbiorników i miejsc nalewu produktów zapalek, zapalniczek oraz wszelkiego rodzaju urządzeń służących do zapalania papierosa/krzesania ognia. Zakaz ten nie dotyczy sprzętu, którego użycie jest niezbędne ze względów technologicznych, remontowych lub inwestycyjnych.

6.2 Zakaz wnoszenia i spożywania alkoholu i środków odurzających

Niedopuszczalne jest wnoszenie i spożywanie alkoholu i środków odurzających lub wchodzenie i przebywanie pod ich wpływem.

Na polecenie pracownika LOTOS Ochrona każda osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest w stanie wskazującym na spożycie alkoholu, zobowiązana jest poddać się kontroli na jego obecność w wydychanym powietrzu.

UWAGA! Osoba znajdująca się w stanie po spożyciu alkoholu albo nietrzeźwości, nie zostanie wpuszczona na teren LOTOS lub zostanie niezwłocznie wyprowadzona z terenu zakładu przez pracownika LOTOS Ochrona. Zostanie ona również objęta bezterminowym zakazem wejścia na teren LOTOS, zgodnie z zapisami ujętymi w Taryfikatorze wykroczeń. Ponadto na pracodawcę pracownika będącego pod wpływem alkoholu zostanie nałożona kara finansowa, ustalona zgodnie z zawartą z Wykonawcą umową.

6.3 Zakaz fotografowania i filmowania

Wykonywanie zdjęć, filmowanie obiektów przez osoby nie będące pracownikami LOTOS może odbywać się wyłącznie w zakresie zawartej umowy np. do celów służbowych jak dokumentowanie postępu prac. Wszelkie pozostałe potrzeby filmowania wymagają zgody

Szefa Biura Bezpieczeństwa i Ochrony Grupy LOTOS (a w przypadku chęci wykorzystania materiałów zawierających elementy identyfikacji marki LOTOS również Biura Zarządzania Marką).

UWAGA! Fotografujący/filmujący na terenie instalacji produkcyjnych, w miejscach nalewu produktów, w parku zbiorników czyli w strefach zagrożenia wybuchem EX zobowiązany jest do uzyskania pisemnego zezwolenia, zgodnie z procedurą dot. zasad postępowania przy wykonywaniu prac w oparciu o pisemne zezwolenia.

6.4 Zakaz wnoszenia broni i narzędzi niebezpiecznych

Zabronione jest wnoszenie na teren przedsiębiorstwa broni (wszystkich rodzajów), noży, pałek bojowych, ostrych narzędzi, materiałów wybuchowych, materiałów łatwopalnych oraz innych przedmiotów niebezpiecznych, których użycie w sposób kontrolowany i/lub niekontrolowany i/lub wykorzystywanie w sposób niedozwolony może naruszać dobra osobiste i/lub zagrażać życiu, zdrowiu lub wolności osób pracujących i przebywających na terenie LOTOS.

6.5 Zakaz korzystania z telefonów komórkowych i innego elektronicznego sprzętu nadawczego

Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innego elektronicznego sprzętu nadawczego to posiadanie urządzenia z włączonym zasilaniem.

Zabrania się korzystania z telefonów komórkowych oraz innego elektronicznego sprzętu nadawczego:

- na instalacjach produkcyjnych, w miejscach nalewu produktów, w parku zbiorników,
- w oznakowanych pomieszczeniach biurowych, salach konferencyjnych, sterowni, serwerowni, pomieszczeniach technicznych automatyki, teletechniki oraz systemów informatyki,
- innych pomieszczeniach/miejscach oznakowanych znakiem „zakaz korzystania z telefonów komórkowych” lub „wyłącz telefon komórkowy”.

Zabrania się wnoszenia telefonów komórkowych, radiotelefonów i innego elektronicznego sprzętu nadawczego do stref zagrożonych wybuchem EX, o ile nie posiadają stosownych certyfikatów. Ze sprzętu tego można korzystać w pomieszczeniach socjalno-biurowych, magazynowych, warsztatowo-remontowych oraz na ogólnie dostępnych ciągach komunikacyjnych chyba, że znaki informują inaczej.

UWAGA! Wszystkie zakazy wymienione w punktach 6.1-6.5 dotyczą również kabin pojazdów wjeżdżających na teren LOTOS.

6.6 Zakaz przewożenia osób i urządzeń na nieprzystosowanych do transportu pojazdach

Zabrania się przewożenia osób pojazdami nieprzystosowanymi do przewozu ludzi jak np. na platformie pojazdów dostawczych. **Na naczepie pojazdu nie mogą znajdować się pasażerowie, jeżeli nie jest ona przystosowana do ich transportu.** W kabinie pojazdu powinna znajdować się taka ilość osób, jaka została zapisana w dokumentacji pojazdu. Niedopuszczalne jest również przewożenie m.in. sprzętu, urządzeń czy

butli z gazami technicznymi w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

Podczas jazdy pojazdem kierujący zobowiązany jest posiadać przy sobie przepustki (Karta SKD osobowa i pojazdu) i uprawnienia do kierowania pojazdem oraz okazywać je na żądanie pracownikom LOTOS Ochrona oraz pracownikom służby BHP.

6.7 Zakaz blokowania dostępu do budynków, dróg i infrastruktury przeciwpożarowej

Niedopuszczalne jest tarasowanie i zastawianie dostępu do infrastruktury przeciwpożarowej w tym m.in. do hydrantów, Ręcznych Ostrzegaczy Pożaru czy podłączy do półstałych instalacji gaśniczych.

W przypadku niewłaściwego zaparkowania pojazdu może nastąpić założenie blokady na koła pojazdu i wyciągnięcie konsekwencji za złamanie obowiązujących przepisów bezpieczeństwa.

Wszystkie drogi na terenie rafinerii są drogami pożarowymi, co oznacza, że nie można ich zastawiać bez pisemnego zezwolenia.

6.8 Zakaz poruszania się w obszarze ochrony obwodowej

Szczegółowe wymagania reguluje procedura dotycząca zasad postępowania przy wykonywaniu prac w oparciu o pisemne zezwolenia.

Na terenie zakładu funkcjonuje system ochrony obwodowej. W miejscach oznakowanych znakiem „Nieupoważnionym wstęp i przejście wzbronione” obowiązuje całkowity zakaz poruszania się.

„Nieupoważnionym wstęp i przejście wzbronione”

W przypadku konieczności wykonania prac w obszarze ochrony obwodowej niezbędne jest uprzednie uzyskanie pisemnego zezwolenia od Gospodarza obiektu, potwierdzonego przez Dowódcę Zmiany LOTOS Ochrona. W trakcie prac Wykonawca zobowiązany jest zabezpieczyć urządzenia teletechniczne przed zabrudzeniem i uszkodzeniem. Zakończenie tych prac oraz przywrócenie do stanu pierwotnego przez Wykonawcę musi zostać również potwierdzone przez Dowódcę Zmiany LOTOS Ochrona.

7. ZASADY PORUSZANIA SIĘ

7.1 Wejście na teren zakładu

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące systemu przepustkowego ruchu osobowego i pojazdów mechanicznych.

Wejście na teren możliwe jest tylko na podstawie jednorazowej/czasowej przepustki elektronicznej (tzw. Karty SKD osobowej), wydanej przez LOTOS Ochrona.

Osoby ubiegające się o wydanie Karty SKD kontrahenta stałej/czasowej zobowiązane są do uprzedniego odbycia szkolenia z zakresu ogólnych zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie przedsiębiorstwa (pkt 5 Informatora).

Przebywanie Wykonawców na terenie chronionym możliwe jest od poniedziałku do soboty, w godzinach 5:00-22:00. Wejście i przebywanie po godz. 22:00 lub w dni wolne od pracy wymaga każdorazowo, pisemnego potwierdzenia podpisanego przez osobę nadzorującą z ramienia LOTOS i przekazania go Dowódcy Zmiany LOTOS Ochrona.

UWAGA! Każda osoba posiadająca przepustkę, musi ZAWSZE posiadać przy sobie dokument tożsamości podczas przechodzenia/przejazdu przez bramę prowadzącą na teren zakładu. Karta SKD osobowa pełni jednocześnie rolę identyfikatora, który pracownik zobowiązany jest nosić na odzieży w widocznym miejscu. W przypadku wykonywania pracy na instalacjach produkcyjnych dopuszcza się umieszczenie Karty SKD osobowej wewnątrz odzieży.

Karta jest przypisana do osoby i każdorazowe posługiwanie się nią jest rejestrowane. Karty nie wolno użyczać innym osobom. Jest ona wydawana na czas określony i po upływie tego terminu musi zostać przedłużona lub być zdana (po zakończeniu realizacji wszystkich prac na terenie zakładu) do Biura Przepustek LOTOS Ochrona. W przypadku zagubienia przepustki należy niezwłocznie poinformować LOTOS Ochrona.

7.2 Wjazd na teren i wyjazd z zakładu

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące systemu przepustkowego ruchu osobowego i pojazdów mechanicznych.

Dokumentami, które łącznie uprawniają do wjazdu pojazdów mechanicznych na teren Grupy Kapitałowej LOTOS są:

- Karta SKD osobowa kierowcy,
- Karta SKD pojazdu lub w przypadku pojazdów nie posiadających dowodu rejestracyjnego, Karta SKD maszyna budowlana,

- uprawnienia do kierowania pojazdem,
- dowód rejestracyjny pojazdu z ważnymi badaniami technicznymi dopuszczającymi pojazd do ruchu,
- aktualna polisa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu (w tym maszyny budowlanej) (tzw. OC pojazdu),
- ważny dokument ADR – w przypadku pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne.

**Pojazdy wjeżdżające powinny być oznakowane nazwą firmy.
Dopuszcza się umieszczenie tabliczki z czytelnym napisem nazwy
tej firmy za szybą pojazdu.**

**W czasie przemieszczania się oraz parkowania Karta SKD pojazdu
powinna być umieszczona za przednią szybą w sposób umożliwiający
odczytanie jej danych identyfikacyjnych.**

7.3 Przepływ składników majątkowych

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące systemu przepustowego ruchu składników majątkowych i wyrobów/towarów sprzedanych.

Przywóz/wniesienie oraz wywóz/wyniesienie składników majątkowych stanowiących własność Wykonawcy (np. maszyn, elektronarzędzi, mebli, sprzętu biurowego) odbywa się na podstawie przepustek materiałowych „OM”. Przy wnoszeniu/wynoszeniu na/poza teren LOTOS składników majątkowych, należy na bramie przedłożyć pracownikowi LOTOS Ochrona odpowiednie dokumenty uprawniające do wywiezienia/wyniesienia, wyszczególnione na przepustce „OM” oraz okazać je do kontroli.

7.4 Poruszanie się po terenie zakładu

7.4.1 Pojazdy i piesi
Na terenie LOTOS obowiązują przepisy Kodeksu Ruchu Drogowego. Dopuszczalna maksymalna prędkość poruszania się pojazdów wynosi 40 km/h (na Terminalu Paliw 20 km/h) i może być ograniczona miejscowo do mniejszych prędkości.

UWAGA! Na teren LOTOS zabrania się wjazdu motocykli oraz motorowerów. Inne środki transportu np. rowery muszą być w dobrym stanie technicznym, zapewniającym bezpieczeństwo kierującego i innych użytkowników ruchu drogowego. Osoby poruszające się rowerem zobowiązane są do noszenia odzieży z elementami odbłaskowymi.

Kierujący pojazdem zobowiązany jest posiadać przy sobie wymagane dla kierującego/pojazdu dokumenty, łącznie z uprawnieniami do przebywania na terenie LOTOS i okazywania ich na żądanie pracowników LOTOS Ochrona i służby BHP.

Prowadząc pojazd należy pamiętać m.in. o:

- stosowaniu się do znaków drogowych,
- włączeniu świateł mijania/do jazdy dziennej,
- zapięciu przez wszystkich podróżujących pasów bezpieczeństwa,
- zakazie korzystania przez kierowcę z telefonu komórkowego nie wyposażonego w zestaw głośnomówiący,
- zakazie wjazdu, zatrzymywania się i postoju bez pisemnego zezwolenia w strefach zagrożenia wybuchem EX,
- zakazie wjazdu pojazdów, których wysokość jest większa od wartości podanej na znaku (dot. również transportowanych ładunków),
- zwracaniu uwagi na pieszych, rowerzystów, poruszających się wózkami jezdny z napędem silnikowym bądź pojazdami elektrycznymi typu melex,
- wybieraniu najkrótszej dozwolonej drogi przejazdu, jadąc do miejsca docelowego,
- parkowaniu pojazdu tylko w miejscach dozwolonych.

**Miejscowa kontrola prędkości.
LOTOS Ochrona wyposażona jest w urządzenie
rejestrujące prędkość jazdy pojazdów.**

Wszystkie drogi zakładu zostały oznakowane, biegnące z północy na południe literami – np. droga A-B, C-D oraz biegnące z zachodu na wschód cyframi – np. droga 1-2, 2-3.

Przemieszczać można się tylko po drogach ogólnodostępnych dla ruchu czyli takich, które nie są oznakowane znakami drogowymi „Zakaz ruchu w obu kierunkach”, „Zakaz wjazdu” lub informacją znajdującą się pod znakiem „Zakaz wstępu bez zezwolenia”.

Piesi przechodząc przez jezdnię, korzystają z pasów jeśli one występują i zwracają uwagę na nadjeżdżające pojazdy. Idąc wzdłuż drogi należy przemieszczać się po chodniku, jeśli jego brak to należy iść lewą stroną jezdni, stosując zasadę nie więcej niż dwie osoby poruszające się obok siebie.

Chcąc wejść lub wjechać na teren zamknięty dla ruchu czyli ograniczony znakami zakazu (jw.) konieczne jest uzyskanie pisemnej zgody Gospodarza obiektu, pamiętając o poruszaniu się tylko po drogach, które zostały wymienione w druku zezwolenia oraz o zakazie parkowania na tym terenie. W przypadku konieczności wykonania na tym terenie prac, Wystawiający zezwolenie wystawia zezwolenie na ich wykonanie lub rejestruje wejście w „Rejestrze osób przebywających na terenie obiektu”.

UWAGA! Na teren nalewaków i zbiorników magazynowych gazu płynnego wjeżdżać mogą jedynie pojazdy z silnikiem wysokoprężnym.

Na skrzyżowaniu dróg A-B i 4-5, przy budynku LOTOS Straż ustawione są sygnalizatory świetlne. W momencie, gdy zaczną one wysyłać czerwone pulsacyjne światło, kierowca zobowiązany jest zatrzymać pojazd maksymalnie blisko prawej krawędzi jezdni i czekać tak długo, aż sygnalizacja zostanie wyłączona.

Sygnalizacja świetlna znajduje się również w innych miejscach np. na skrzyżowaniu dróg 5-6 i C-9, na drodze D3. **Uruchomienie sygnalizacji oznacza bezwzględny zakaz wjazdu i wejścia na teren obszaru znajdującego się za sygnalizatorem.**

7.4.2 Ciężki sprzęt drogowy

Z uwagi na mogące występować na niewielkich głębokościach pod ziemią duże ilości kabli elektrycznych, telefonicznych i znajdujący się tam system sterowania i automatyki, zaleca się unikanie wjazdu i ustawiania ciężkiego sprzętu drogowego poza jezdniami lub istniejącymi betonowymi placami. **W przypadku konieczności wjazdu na ww. tereny, w wąskich, ciasnych przejazdach podczas manewru dużymi samochodami należy zawsze korzystać z pomocy innych osób, które pomogą bezpiecznie wykonać manewr.**

7.4.3 Teren kolejowy

Szczegółowe wymagania reguluje instrukcja dotycząca zasad bezpieczeństwa podczas poruszania się po terenie kolejowym.

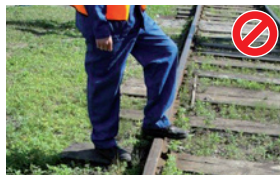
Teren kolejowy to obszar obejmujący drogi kolejowe, budynki, budowle i urządzenia (wraz z zajętymi pod nie gruntami) przeznaczone do zarządzania, eksploatacji i utrzymania linii kolejowej oraz przewozu.

Po terenie kolejowym mogą poruszać się pracownicy Wykonawcy:

- wykonujących prace na podstawie zezwolenia/wpisu do „Rejestru osób przebywających na terenie obiektu”,
- wybierający jednocześnie najkrótszą drogę przemieszczania się i możliwie prostopadle do osi torów (z zachowaniem szczególnej ostrożności),
- wyposażeni w kamizelki ostrzegawcze oraz środki ochrony głowy (przemysłowy hełm ochronny).

Podstawowe zasady bezpieczeństwa:

- w razie zauważenia zbliżającego się taboru kolejowego, należy oddalić się na bezpieczną odległość tj. co najmniej 1,5m od zewnętrznej krawędzi szyny toru, po którym przejeżdża tabor, zwrócić się do niego twarzą i obserwować jego przejazd,
- nie chodzić środkiem toru, lecz środkiem między dwoma torami, zachowując odpowiednią odległość od zewnętrznych krawędzi szyn,
- przechodząc przez tory, nie stawiać stóp na główkach szyn/na częściach ruchomych, gdyż może prowadzić to do ześlizgnięcia/zakleszczenia stopy i urazów.

Zabronione jest przechodzenie i przebieganie przez tory kolejowe bezpośrednio przed nadjeżdżającym taborem, jak również bezpośrednio po jego przejeździe.

7.4.4 Przejazdy kolejowe

Na przejazdach kolejowych, osoby kierujące pojazdami zobowiązane są do bezwzględnego zatrzymania pojazdu przed znakiem STOP i upewnienia się czy jest możliwa bezpieczna kontynuacja jazdy.

W przypadku przejazdów wielotorowych nigdy nie należy wjeżdżać na tory bezpośrednio po przejechaniu pociągu. Należy poczekać, aż pociąg odjedzie na odległość pozwalającą stwierdzić czy po innych torach nie poruszają się pociągi.

W trakcie pokonywania przejazdu kolejowego pod żadnym pozorem nie należy wyprzedzać innych pojazdów.

7.4.5 Zamknięcie dróg

Zamknięcie drogi to takie jej zastawienie (np. przez ustawienie dźwigu, rozkopanie, ustawienie rusztowania powodujące obniżenie przejazdu poniżej 4,2m), które uniemożliwia lub utrudnia przejazd woźów bojowych LOTOS Straż.

Zamknięcie drogi dla ruchu oraz wyznaczenie objazdu wymaga uzgodnienia/akceptacji:

- dla dróg ogólnodostępnych – LOTOS Straż, LOTOS Ochrona oraz Działu Zarządzania Majątkiem,
- dla dróg wewnętrznych – LOTOS Straż, LOTOS Ochrona.

Do obowiązków Wykonawcy należy oznakowanie, dokonanie uzgodnień objazdu, jak również ustawienie świateł ostrzegawczych przed zapadnięciem zmroku.

8. OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA

Obowiązkiem każdej osoby przebywającej lub wykonującej prace na terenie LOTOS jest:

- zapewnić odpowiednie warunki ewakuacji, czyli m.in.: **nie tarasować, nie zastawiać, nie przekopywać** dróg ewakuacyjnych, komunikacyjnych i pożarowych, dojazdów do obiektów (bez wymaganych pisemnych zezwoleń) oraz dojść do gaśnic, agregatów gaśniczych i urządzeń ppoż.,
- zapewnić dostęp (przynajmniej 1 metr szerokości) do gaśnic i agregatów gaśniczych, a także odpowiedniego dostępu do urządzeń przeciwpożarowych,
- nie zagrażać dróg, przejazdów i dojazdów do obiektów, urządzeń, składowisk, dojść do budynków, podestów i drabin awaryjnych, przejść i wyjść z budynków, wejść na etażerki instalacji technologicznych itd.

8.1 Alarm chemiczny

Alarm chemiczny może być ogłoszony z powodu realnej awarii chemicznej lub w czasie ćwiczeń z reagowania na awarie i inne zagrożenia. Kierownictwo Wykonawcy zobowiązane jest do bezwzględnego zapoznania wszystkich swoich pracowników i Podwykonawców z zapisami *Instrukcji alarmu chemicznego* oraz do ich stosowania w przypadku ogłoszenia alarmu chemicznego.

UWAGA! Jeżeli zostanie podany komunikat o prowadzonych ćwiczeniach, ogłoszony alarm należy traktować tak, jakby była to sytuacja prawdziwa. Należy postępować zgodnie z przyjętymi zasadami i bezwzględnie wykonywać polecenia Kierującego Działaniami Ratowniczymi.

Alarm chemiczny anuluje wszystkie wydane zezwolenia na prace oraz wszystkie wydane zgody na wejście na teren instalacji, parku zbiorników i miejsc nalewu produktów zapisane w „Rejestrze osób przebywających na terenie obiektu”.

Alarm chemiczny dotyczy wszystkich osób znajdujących się na terenie, dla którego został ogłoszony.

Nadzór ze strony Wykonawcy zobowiązany jest znać dokładną ilość osób przebywających na terenie prowadzonych prac. Po ogłoszeniu alarmu sprawdza on czy wszyscy podlegli mu pracownicy opuścili zagrożony teren. Jeżeli kogoś brakuje, natychmiast zgłasza ten fakt kierującemu działaniami ratowniczymi.

Na terenie zagrożonym obowiązuje całkowity zakaz jazdy pojazdem oraz zakaz palenia tytoniu.

INSTRUKCJA ALARMU CHEMICZNEGO

OGŁOSZENIE:

- 3-minutowy przerywany sygnał:

10s syrena	25-30s przerwa	10s syrena	25-30s przerwa	10s syrena
---------------	-------------------	---------------	-------------------	---------------

- 3-krotna zapowiedź słowna z głośników:

„Uwaga, uwaga ! Ogłaszam alarm chemiczny o skażeniu (podać rodzaj skażenia) dla (podać teren, na którym obowiązuje alarm). Należy ewakuować się na punkt zborny nr....”

- meldunek przekazany siecią telefoniczną lub przez gońca.

W PRZYPADKU OGŁOSZENIA NALEŻY:

- przerwać wszystkie wykonywane prace (niezależnie od posiadanego zezwolenia na prace)*,
- wyłączyć pracujące maszyny i urządzenia*,
- zatrzymać pojazd jak najbliżej prawej krawędzi drogi, wyłączyć silnik (pozostawić kluczyk w stacyjce),
- przestrzegać całkowitego zakazu palenia tytoniu,
- ewakuować się na bezpieczną odległość (na wskazany w komunikacie punkt zborny lub inne wskazane miejsce, w kierunku prostopadłym do kierunku wiatru)*.

ODWOŁANIE:

- 3-minutowy sygnał ciągły:

syrena - 3 minuty

- 3-krotna zapowiedź słowna z głośników:

„Uwaga, uwaga ! Odwołuję alarm chemiczny o skażeniu dla ... (podać teren)”

- meldunek przekazany siecią telefoniczną lub przez gońca.

CHEMICAL ALERT INSTRUCTION

ANNOUNCING:

- discontinuous sound lasting 3 min:

10s siren	25-30s pause	10s siren	25-30s pause	10s siren
--------------	-----------------	--------------	-----------------	--------------

- verbal announcement repeated three times:

‘Attention! Attention! I announce the chemical alert caused by the contamination...(specify a type of contamination, the area for which the alarm is given). One should be evacuated to assembly point no..’

- report delivered through telephone network or by messenger.

IN CASE OF CHEMICAL ALERT ANNOUNCEMENT, ONE MUST:

- discontinue any work (independently of held written permit to work)*,
- switch off all machines and equipment*,
- park the vehicle as close to the right side of the road as possible, turn off the engine (leave keys in the ignition switch),
- smoking completely forbidden,
- evacuate at a safe distance (proceed to assigned assembly point or other specified location perpendicularly to wind direction)*.

CALLING OFF:

- continuous siren signal sound lasting 3 minutes:

siren - 3 minutes

- verbal announcement repeated three times:

‘Attention! Attention! I call off the chemical alert for... (the specified area).’

- report delivered through telephone network or by messenger.

PREZES PARTADU
Paweł Olechnowicz
Paweł Olechnowicz

* - nie dotyczy obsługujących instalacje, którzy postępują zgodnie z instrukcją technologiczną/does not apply to operators on installation, who are acting according to technological instruction

8.2 Punkty zborne i wiatrowskazy

Punkty zborne stanowią wyznaczone i oznakowane miejsca zbiórki wszystkich osób znajdujących się na terenie, na którym doszło do awarii lub innego zagrożenia.

Pracownicy zbierają się w punkcie zbornym podanym do wiadomości przez ogłaszającego alarm. Po zbiórce, osoba z nadzoru Wykonawcy sprawdza obecność swoich pracowników. W przypadku braku któregoś z nich natychmiast zgłasza ten fakt Kierującemu Działaniami Ratowniczymi.

Należy ewakuować się na punkt zborny podany w komunikacie. Jeśli punkt nie jest określony, należy ewakuować się w kierunku prostopadłym do kierunku wiatru (przecinając wiatr).

8.3 Postępowanie w sytuacjach awaryjnych

Kierownictwo Wykonawcy zobowiązane jest do bezwzględnego zapoznania wszystkich swoich pracowników oraz Podwykonawców z zapisami *Instrukcji alarmowej* oraz do zapewnienia przestrzegania zasad w niej zawartych w przypadku wystąpienia awarii lub innego zagrożenia (w tym pożar, wybuch, awaria chemiczna, wypadek, itp.).

**W SYTUACJI POWSTANIA ZAGROŻENIA
NALEŻY ZACHOWAĆ SPOKÓJ I NIE WYWOŁYWAĆ PANIKI.**

UWAGA! Dzwoniąc na podany w ww. Instrukcji numer alarmowy, obowiązkowo należy podać swoje imię nazwisko oraz numer telefonu kontaktowego, a rozłączyć można się dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez Dyspozytora Punktu Alarmowego.

INSTRUKCJA ALARMOWA

1. ALARMOWANIE

W przypadku powstania awarii (np. pożar, wybuch, awaria chemiczna), **naruszenia zasad bezpieczeństwa fizycznego i ochrony** (np. podejrzana paczka, niewypał, niewybuch, napad, informacja o podłożonej bombie), **kłęski żywiołowej, wypadku lub innego miejscowego zagrożenia należy zachować spokój i nie wywoływać paniki. Każda osoba przebywająca na terenie Grupy LOTOS S.A. zobowiązana jest natychmiast zaalarmować:**

- osoby znajdujące się w strefie zagrożenia

- **PUNKT ALARMOWY LOTOS Straż**

z tel. stacjonarnych:

998

z tel. komórkowych:

508-998-998

lub

w przypadku pożaru uruchomić ręczny ostrzegacz pożaru

Alarmując telefonicznie należy podać:

- rodzaj zagrożenia (pożar, niewypał/niewybuch, inne),
- miejsce zdarzenia (obiekt, zakład, instalacja),
- czy zagrożone jest życie ludzkie,
- swoje imię i nazwisko oraz numer tel. kontaktowego.

UWAGA ! Rozłączyć się należy dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia.

2. POSTĘPOWANIE

W przypadku awarii, kłęski żywiołowej, wypadku, innego miejscowego zagrożenia

Do czasu przybycia jednostki straży pożarnej akcją kieruje pracownik, który pierwszy zauważył zagrożenie, następnie prowadzący zmianę/gospodarz obiektu.

Równoległe z alarmowaniem należy organizować pierwszą pomoc przedlekarską, akcję gaśniczą oraz ewakuację ludzi z zagrożonych obszarów.

W przypadku naruszenia zasad bezpieczeństwa fizycznego i ochrony

Nie należy wykonywać zbędnych czynności, które mogłyby narazić życie lub zdrowie człowieka. Czekać na przybycie pracowników ochrony.

Z chwilą przybycia kierującego działaniem ratowniczym

Każda osoba, niezależnie od zajmowanego stanowiska, podporządkowuje się jego poleceniom. Osoba dotychczas kierująca akcją przekazuje kierującemu działaniem ratowniczym informację o zaistniałej sytuacji, podjętych działaniach technologicznych i ratowniczych oraz występujących zagrożeniach.

PREZES ZARZĄDU

Paweł Olechnowicz

W przypadku, gdy nie posiadamy przy sobie telefonu, a sytuacja wymaga wezwania służb interwencyjnych, korzystamy ze znajdującego się jak najbliżej Ręcznego Ostrzegacza Pożaru i czekamy w widocznym miejscu na przyjazd służb ratowniczych.

Uruchomienie Ręcznego Ostrzegacza Pożaru zależy od jego typu i polega na:

zbiciu szybki, przycisk wyskoczy automatycznie lub

zbiciu szybki i naciśnięciu znajdującego się wewnątrz przycisku

8.4 Ewakuacja z budynków i pomieszczeń

W przypadku koniecznej ewakuacji z budynków i pomieszczeń należy bezwzględnie przestrzegać postanowień zawartych w *Instrukcji ewakuacji*.

UWAGA! Imiona i nazwiska osób wyznaczonych do ewakuacji w budynkach oraz określenie lokalizacji najbliższych punktów zbornych zostały wywieszone przy wejściach do tych budynków.

INSTRUKCJA EWAKUACJI

W przypadku ogłoszenia ewakuacji ludzi z obiektu za pomocą sygnałów dźwiękowych i/lub komunikatu słownego należy:

- zachować spokój i nie wywoływać paniki,
- zamknąć drzwi od pomieszczeń (**nie na klucz**),
- bezzwłocznie udać się do najbliższego bezpiecznego wyjścia ewakuacyjnego,
- ewakuować się zgodnie z kierunkami znaków ewakuacyjnych,
- w przypadku odcięcia dróg ewakuacji gromadzić się w pobliżu okien, tarasów itp.,
- w przypadku silnego zadymienia poruszać się w pozycji pochylonej (głowa jak najniżej),
- przestrzegać zakazu korzystania z wind osobowych,
- udać się do wyznaczonego miejsca zbiórki (np. punktu zbornoego),
- nie wracać do pomieszczeń/obiektu bez zgody kierującego ewakuacją,
- stosować się do poleceń kierującego ewakuacją,
- jeśli pozwolą na to warunki i rozwój sytuacji, na końcu ewakuować mienie.

Osoby z zewnątrz ewakuują się pod nadzorem pracowników im towarzyszącym.

Przełożony każdej komórki organizacyjnej zobowiązany jest sprawdzić czy wszystkie osoby (w tym osoby zewnętrzne) przebywające w pomieszczeniach zostały ewakuowane. Informację o ilości ewakuowanych osób należy niezwłocznie przekazać kierującemu ewakuacją lub osobie przez niego wyznaczonej.

EVACUATION INSTRUCTION

In case of fire alarm announcement by means of sound signals and verbal notice one should:

- keep calm, do not panic,
- close the doors (**no key-lock**),
- proceed immediately to the nearest safe emergency exit from the building,
- during evacuation follow the evacuation signs,
- gather near the windows and staircases in case of being cut off from the emergency exits,
- in case of high smoke concentration proceed in crouching position (head as low as possible),
- do not use the lift during the evacuation,
- proceed to assigned assembly point,
- do not come back to rooms/buildings without agreement of a person commanding rescue operations,
- obey emergency orders given by a person in charge of rescue operations,
- finally, if conditions and situation are relevant, evacuate personal property.

Persons from outside shall evacuate under supervision of their companions.

The supervisor of organizational unit shall check if all persons inside (incl. external persons) have been evacuated. Information about the number of evacuated persons should be reported to the person in charge of rescue operations or designated person.

PREZES ZARZĄDU

Paweł Olechnowicz

8.5 Ćwiczenia z reagowania na awarie i inne zagrożenia

W przypadku, gdy na terenie prowadzone są ćwiczenia z zakresu reagowania na awarie i inne zagrożenia (w tym ewakuacji z budynków), wszyscy pracownicy Wykonawcy zobowiązani są obowiązkowo uczestniczyć w tych ćwiczeniach, przerwać prace i bezwzględnie wykonywać polecenia Kierującego Działaniami Ratowniczymi.

PAMIĘTAJ!

W przypadku prowadzonych ćwiczeń:

- **zawsze postępuj tak, jak bytoby to prawdziwe zagrożenie,**
- **jeśli znajdujesz się na terenie, na którym został ogłoszony alarm lub ewakuacja, obowiązkowo uczestnicz w ćwiczeniach,**
- **po zakończeniu ćwiczeń przystąp do dalszej pracy.**

9. ORGANIZACJA ZAPLECZA, PLACU BUDOWY I ROBÓT

Szczegółowe wymagania reguluje procedura dotycząca sprawowania nadzoru nad majątkiem.

Zaplecze to wydzielony obszar gruntu stanowiący czasowe zaplecze administracyjno-socjalne, wraz z tymczasowymi obiektami budowlanymi (dla potrzeb Wykonawców również tymczasowe place składowe i montażowe, stanowiska mycia aparatów, stanowiska dźwigów itp.).

Na terenie LOTOS Wykonawca może organizować własne zaplecze, a także ustawiać tymczasowe obiekty budowlane typu kontenery, pod warunkiem, że spełnia on wymagania ustalone i zaakceptowane przez LOTOS.

Na terenie instalacji produkcyjnych, w parku zbiorników i w miejscach nalewu produktów zabronione jest ustawianie kontenerów administracyjnych i socjalnych typu biura, jadalnie czy szatnie.

W celu zorganizowania zaplecza, Wykonawca musi opracować „Plan lokalizacji i organizacji zaplecza” (zwany dalej Planem zaplecza) zawierający następujące informacje:

- ustalony z Gospodarzem (na terenie, którego ma być zorganizowane zaplecze), przewidywany okres rezerwacji terenu pod zaplecze,
- dane kontaktowe osoby odpowiedzialnej za zaplecze,
- docelową, narysowaną w skali mapy lokalizację obiektów zapleczy z podaniem odległości od głównych elementów istniejącego zagospodarowania terenu. Mapę do sporządzenia Planu zaplecza zawierającą formularz niezbędnych uzgodnień, należy każdorazowo pozyskać z Zespołu Planu Generalnego Grupy LOTOS,
- opis przeznaczenia obiektów składających się na zaplecze np.: kontener socjalny, magazyn (jego przeznaczenie), warsztat, plac montażowy, plac składowy itp.,
- miejsce i ilość składowanych materiałów niebezpiecznych np.: butli z gazami technicznymi, palnych farb i lakierów (z podaniem sposobu składowania i zabezpieczenia),
- oświadczenie dotyczące:
  - zapewnienia odpowiedniej ilości i rodzaju gaśnic (gaśnice o minimalnej zawartości 12 kg środka gaśniczego) dostosowanych do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w danym obiekcie, na danym terenie oraz kocy gaśniczych,
  - nie składowania w kontenerach materiałów niebezpiecznych, w tym również butli z gazami technicznymi,
  - zapewnienia, że konstrukcja kontenerów będzie wykonana z materiałów niepalnych,
  - rozmieszczenia i oznakowania miejsc usytuowania sprzętu ppoż. zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie normami i przepisami,
  - składowania (poza kontenerami) materiałów niebezpiecznych o których mowa powyżej w tym uwzględnienia klauzuli, że materiały te:
    - zostaną składowane w sposób bezpieczny (np. w metalowej, prześwitującej wiacie postawionej obok kontenera),
    - zostaną zabezpieczone przed upadkiem,
    - butle puste będą składowane oddzielnie od butli pełnych,
    - zostaną oznakowane znakami informacyjnymi i znakami bezpieczeństwa (w tym: niebezpieczeństwo wybuchu, zakaz używania otwartego ognia i palenia tytoniu),
  - zapewnienia odpowiednich warunków ewakuacji (odpowiednia ilość i szerokość wyjść, ich oznakowanie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, drogi i bramy wjazdowe na teren zaplecza),
  - umieszczenia w miejscach widocznych znaku zakazu używania otwartego ognia i zakazu palenia tytoniu oraz oznakowania głównego wyłącznika prądu, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
  - umieszczenia instrukcji postępowania na wypadek pożaru z wykazem telefonów alarmowych obowiązujących na terenie LOTOS i informacji, kogo z użytkowników zaplecza należy zawiadomić w razie pożaru.

Wykonawca zobowiązany jest do ogrodzenia zaplecza, jego oznakowania tablicą z nazwą firmy, adresem, nazwiskiem osoby odpowiedzialnej i numerem telefonu kontaktowego (oznakować należy również kontenery ustawione poza terenem zaplecza) oraz numerami telefonów alarmowych obowiązujących na terenie LOTOS.

Plan zaplecza należy pisemnie uzgodnić z poniższymi, **z zachowaniem podanej kolejności:**

Gospodarzem na terenie, którego ma być zorganizowane zaplecze,

Działem Planowania i Nadzoru Remontów Elektrycznych – potwierdzenie, że zaplecze ma być podłączone do sieci kablowych elektroenergetycznych lub wpis z informacją o braku podłączenia,

Działem Planowania i Nadzoru Remontów Automatyki – potwierdzenie, że zaplecze ma być podłączone do instalacji teletechnicznej lub wpis z informacją o braku podłączenia,

Zakładem Produkcji Mediów Energetycznych i Gospodarki Wodno-Ściekowej – potwierdzenie, że zaplecze ma być podłączone do instalacji wody pitnej i/lub gospodarczej, pary, sprężonego powietrza i azotu i/lub jeżeli zaplecze ma być podłączone do instalacji kanalizacji sanitarnej lub wpis z informacją o braku podłączenia. W przypadku braku możliwości podłączenia się do kanalizacji sanitarnej Wykonawca musi zapewnić swoim pracownikom przenośne sanitariaty,

LOTOS Straż

Biurem Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia – potwierdzenie rozmieszczenia gaśnic i warunków ochrony ppoż.,

Działem Zarządzania Majątkiem – ustalenie potrzeby zawarcia umowy dzierżawy oraz przekazaniem terenu w przypadku dzierżawy,

Zespołem Planu Generalnego – rejestracja lokalizacji zaplecza.

Materiały niebezpieczne jak paliwa można magazynować na terenie zaplecza, jedynie w ilościach nieprzekraczających dobowego zapotrzebowania.

Wykonawca odpowiada za szkody wynikłe w stosunku do urządzeń i instalacji znajdujących się na przekazanym jej terenie – od momentu przejęcia w użytkowanie do chwili formalnego zwrotu. Jest on również zobowiązany do likwidacji zaplecza, uporządkowania terenu (włącznie z usunięciem kabli doprowadzających prąd i/lub telefony) i przekazania go po zakończeniu pracy (zlecenia).

10. ZASADY PRZEWOZU, SKŁADOWANIA I NAPEŁNIA-NIA ZBIORNIKÓW POJAZDÓW ORAZ MASZYN PALIWEM Z POJEMNIKÓW

10.1 Przewóz paliw w pojemnikach

Pojemnik to beczka stalowa lub aluminiowa nieskorodowana, nieuszkodzona z możliwością szczelnego zamknięcia lub kanister przeznaczony do przewozu paliwa.

- Jednym pojazdem można przewozić maksymalnie cztery pojemniki oleju napędowego o maksymalnej pojemności 200 dm³ każdy lub jeden pojemnik benzyny o maksymalnej pojemności 200 dm³.
- W czasie transportu pojemniki powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie zmieniały położenia względem siebie i pojazdu oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu.
- Pojazd musi mieć sprawne uziemienie oraz być wyposażony dodatkowo w jedną gaśnicę proszkową GP 12kg ABC.
- Przewóz pojemników z paliwami może się odbywać tylko pojazdami przeznaczonymi do transportu towarów.
- Pojemniki do przewozu paliw muszą być oznakowane zgodnie z ADR nalepką ostrzegawczą „Materiały ciekłe zapalne”.

10.2 Magazynowanie paliw w pojemnikach

- Pojemniki puste lub z paliwem powinny być magazynowane w wiatkach lub w pomieszczeniach o skutecznej wentylacji.
- W promieniu 10 m od miejsca ich składowania zakazane jest używanie otwartego ognia i urządzeń iskrzących.
- Przy magazynie należy ustawić gaśnicę proszkową GP 12kg ABC i koc gaśniczy, a miejsce ich ustawienia oznakować zgodnie z obowiązującą Polską Normą.
- Miejsce magazynowania paliw powinno być oznakowane znakami bezpieczeństwa, zgodnie z Polską Normą: „Niebezpieczeństwo pożaru – Materiały łatwo zapalne” i „Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione”.

Materiały niebezpieczne typu paliwa można utrzymywać w pojemnikach na terenie zaplecza, tylko w ilości, która jest niezbędna do pracy jej maszyn w ciągu danej doby.

10.3 Napełnianie zbiornika pojazdu lub maszyny paliwem z pojemników

- Napełnianie to musi odbywać się na otwartej przestrzeni, dopiero po wyłączeniu silnika i innych instalacji pojazdu.
- Napełnianie to może odbywać się tylko przy pomocy specjalnej pompy, przeznaczonej do tego celu. Należy zapewnić całkowitą szczelność urządzenia (układu) przepompowującego paliwo.
- W promieniu 10 m od napełnianego zbiornika pojazdu lub maszyny paliwem zakazane jest używanie otwartego ognia i urządzeń iskrzących.
- Miejsce napełniania zbiornika pojazdu lub maszyny paliwem musi być tak zorganizowane (zabezpieczone), aby ewentualne wycieki paliwa nie spowodowały skażenia gruntu.

W miejscu napełniania zbiornika pojazdu/maszyny paliwem powinna znajdować się gaśnica proszkowa GP 12 kg ABC i koc gaśniczy.

11. BEZPIECZEŃSTWO WYKONYWANIA PRAC

11.1 Kontrola i przeglądy warunków pracy

- Nadzór ze strony Wykonawcy ma obowiązek udzielania informacji i okazywania dokumentów, które zostały określone w umowie, niniejszym dokumencie lub wynikających z przepisów prawa, przedstawicielom LOTOS dokonującym kontroli.
- Każda nieprawidłowość stwierdzona podczas kontroli zostaje odnotowana przez osoby przeprowadzające wizytę w sposób przewidziany w LOTOS.
- Wykonawca zobowiązany jest do natychmiastowego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminach określonych słownie lub w raportach z kontroli. W przypadku braku możliwości natychmiastowego usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości zagrażającej zdrowiu lub życiu pracowników kontrolujący ze strony LOTOS przerywa pracę do czasu jej usunięcia.
- Nadzór ze strony Wykonawcy ma obowiązek uczestniczenia w spotkaniach z przedstawicielami LOTOS, w terminie i miejscach podanych przez ww. osoby. Podczas tych spotkań omawiane i analizowane są kwestie bhp, ochrony ppoż. i bezpieczeństwa fizycznego jak i wykonywanie prac oraz nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli/przeglądów miejsca pracy.

UWAGA! Nadzór ze strony Wykonawcy zobowiązany jest do systematycznego prowadzenia kontroli stanu bezpieczeństwa pracy w miejscach prowadzonych prac.

11.2 Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie ochronne

Podczas:

- wykonywania prac, gdzie występuje narażenie na czynniki szkodliwe/niebezpieczne,
- przebywania lub wykonywania prac na terenach oznakowanych tablicami informacyjnymi (znajdującymi się na granicy terenu niebezpiecznego) umieszczanymi przed wejściem w strefy zagrożenia wybuchem EX m.in. na instalacjach produkcyjnych, w parku zbiorników, w miejscach nalewu produktów

obowiązuje bezwzględny nakaz stosowania odzieży ochronnej, obuwia ochronnego i środków ochrony indywidualnej:

stosownych do miejsca i rodzaju wykonywanych prac.

- Jeśli pracownik wykonuje prace lub przebywa w strefach zagrożenia wybuchem EX zobowiązany jest do stosowania takich środków ochrony indywidualnej, o jakich mówią znaki na tablicach informacyjnych lub jakie zostały wymienione w pisemnym zezwoleniu na wykonywanie danej pracy. Zobowiązany jest on przez cały czas do:
  - bezwzględnego noszenia przemysłowego hełmu ochronnego i okularów ochronnych,
  - stosowania ochronników słuchu w wyznaczonych strefach (w przypadku braku strefy, na całym terenie), a rękawic ochronnych zawsze podczas wykonywania prac,
  - posiadania przy sobie i znajomości zasad działania ucieczkowej maski ewakuacyjnej, pamiętając, że **stosowana odzież i obuwie ochronne musi posiadać udokumentowane własności antyelektrostatyczne, a obuwie ochronne podnoski.**

W strefach zagrożenia wybuchem EX bezwzględnie zabrania się zakładania, zdejmowania i noszenia rozpiętej odzieży oraz jej czyszczenia, przecierania czy omiotania.

Odzież musi dokładnie okrywać tułów, ramiona i nogi, musi być zapięta na wszystkie guziki i zamki, a rękawy i nogawki nie mogą być podwinięte.

- Niedopuszczalne jest wykonywanie prac w odzieży uszkodzonej i/lub wykonywanie prac w bluzach z krótkim/podwiniętym rękawem.
- Odzież ochronna powinna być czytelnie i trwale oznakowana nazwą firmy.
- Kierownictwo Wykonawcy zobowiązane jest we własnym zakresie:
  - przeszkolić podległych pracowników ze sposobu właściwego użytkowania odzieży i obuwia ochronnego oraz środków ochrony indywidualnej,
  - wyposażyć podległych pracowników w wymaganą odzież ochronną o własnościach antyelektrostatycznych, obuwie ochronne i środki ochrony indywidualnej stosownie do prowadzonych prac.

Kamizelki ostrzegawcze

Osoby:

- wykonujące prace na drogach wewnątrzzakładowych (również w porze wieczornej i nocnej),
- wykonujące prace na torowiskach i w ich 5 m otoczeniu,
- wykonujące prace jako hakowy,
- prowadzące prace z wykorzystaniem promieniowania jonizującego

zobowiązane są do noszenia kamizelek ostrzegawczych (w strefach zagrożenia wybuchem EX o własnościach antyelektrostatycznych), oznakowanych nazwą firmy.

11.3 Niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne

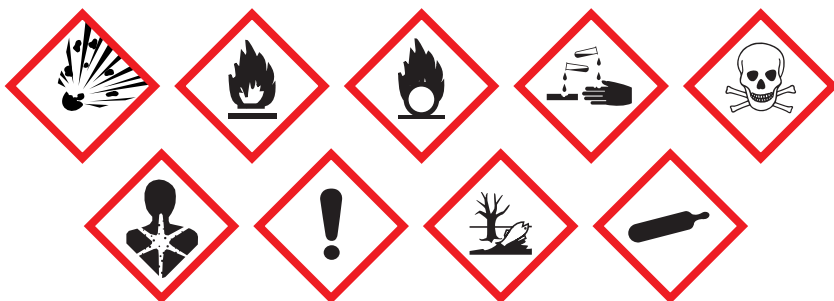
- W przypadku prac z niebezpiecznymi substancjami/mieszaninami chemicznymi zawsze należy zachować bezwzględną ostrożność.
- Wykonawca zobowiązany jest do:
  - zapoznania wszystkich swoich pracowników z wytycznymi bezpiecznego użytkowania substancji i mieszanin chemicznych, których pracownicy użytkują, a które to wytyczne zawarte są w Kartach Charakterystyki Substancji/Mieszaniny Niebezpiecznej (MSDS),
  - udostępnienia MSDS w każdej chwili pracownikom, którzy zobowiązani są do stosowania środków ochrony, zgodnie z zaleceniami zawartymi w Kartach.

W przypadku kontaktu z substancjami/preparatami chemicznymi oraz podczas wykonywania prac z ich udziałem należy bezwzględnie stosować środki ochrony indywidualnej określone w Kartach Charakterystyk.

- Karty Charakterystyki produktów LOTOS dostępne są dla Wykonawców na stronie internetowej www.lotos.pl →

- Należy zwracać szczególną uwagę na znaki i symbole ostrzegawcze, znajdujące się na opakowaniach. Wszystkie opakowania z substancjami chemicznymi muszą posiadać odpowiednie etykiety informujące o zawartości i potencjalnych zagrożeniach i wpływie na narzędzia, które są narażone na kontakt z daną substancją.

11.3.1 Warunki ściśle kontrolowane

- W Grupie Kapitałowej LOTOS odbywa się produkcja i stosowanie półproduktów w ściśle kontrolowanych warunkach. Zgodnie z wymogami przepisów unijnych (REACH):
  - substancja jest ściśle kontrolowana przy zastosowaniu środków technicznych podczas wszystkich etapów jej istnienia, włączając w to produkcję, oczyszczanie, czyszczenie i konserwację instalacji, pobieranie próbek, badania, załadunek i rozładunek urządzeń lub pojemników oraz usuwanie, oczyszczanie i magazynowanie odpadów,
  - w celu minimalizacji emisji i wszelkiego wynikającego z niej narażenia stosowane są procedury kontroli i procedury postępowania,
  - substancją zajmuje się tylko odpowiednio wyszkolony i upoważniony personel,
  - w przypadku czyszczenia i konserwacji instalacji, przed otwarciem systemu i wejściem do niego stosowane są specjalne sposoby postępowania, takie jak czyszczenie i mycie,
  - w razie wypadku i w sytuacji gdy wytwarzane są odpady, podczas procesu oczyszczania lub czyszczenia i konserwacji instalacji stosowane są procedury kontroli i procedury postępowania w celu minimalizacji emisji i związanego z nią narażenia,
  - procedury dotyczące postępowania z substancjami są dobrze udokumentowane i ściśle nadzorowane przez podmiot zarządzający miejscem wytwarzania.
- W przypadku gdy prace odbywają się na instalacjach wytwarzających/przerabiających produkty w ściśle kontrolowanych warunkach Wykonawca ma obowiązek zapoznać swoich pracowników z powyższymi wymogami i stosować się do nich.

11.4 Pisemne zezwolenia

Szczegółowe wymagania reguluje procedura dotycząca zasad postępowania przy wykonywaniu prac w oparciu o pisemne zezwolenia.

Pisemne zezwolenie na pracę jest to dokument wystawiany przez upoważnionego pracownika, określający warunki bezpiecznego wykonywania pracy.

Wszystkie prace niebezpieczne wykonywane są w oparciu o pisemne zezwolenia, wystawiane przez Wystawiającego zezwolenie, na terenie którego będą one prowadzone.

Rodzaje zezwoleń dotyczące poszczególnych prac i czynności:

- zezwolenie na prace w strefie zagrożenia wybuchem, z użyciem ognia, z użyciem urządzeń i narzędzi iskrzących, wewnątrz przestrzeni zamkniętej,

OBOWIĄZKIEM WYKONAWCY ZGŁASZAJĄCEGO SIĘ PO TEN RODZAJ ZEZWOLENIA JEST KONIECZNOŚĆ WYPEŁNIENIA II CZĘŚCI ZEZWOLENIA.

- zezwolenie na wjazd,
- zezwolenie na zamknięcie dróg,

ZAMKNIĘCIE DROGI TO JEJ ZASTAWIENIE (NP. PRZEZ USTAWIENIE DŹWIGU), KTÓRE UNIEMOŻLIWIA/UTRUDNIA PRZEJAZD WOZÓW BOJOWYCH LOTOS STRAŻ.

- uzgodnienie warunków wykonania wykopu,
- zezwolenie na pobór wody z sieci przeciwpożarowej do celów gospodarczych,
- zezwolenie na wyłączenie obwodu czujek pożarowych,
- zezwolenie na wyłączenie Ręcznych Ostrzegaczy Pożaru (ROP).

W przypadku wykonywania prac w granicach skrajni torów kolejowych (2,2 m od osi toru w poziomie i 4,9 m od toru w pionie), zezwolenie musi zostać zaakceptowane przez pracownika Wydziału Eksploatacji Gdańsk LOTOS Kolej Sp. z o.o. (zwanej dalej LOTOS Kolej). Za uzyskanie akceptacji LOTOS Kolej odpowiada Wykonawca.

Część II zezwolenia nr ..... Liczba osób ..... nr tel. ....

1 Nazwa firmy ..... Imię i nazwisko Wykonawcy .....

2 Rodzaj wykonywanych prac: .....

3 .....
.....

4 Wykorzystywane narzędzia:

☐ drabina	☐ rusztowanie	☐ narzędzia ręczne	☐ wiertarka
☐ wkrętarka	☐ szlifarka	☐ spawarka	☐ wentylator
☐ nożnica	☐ wiozarka	☐ zrywka	☐ koparka
☐ dźwig	☐ nid		

linie: .....

5 Wykorzystywane materiały niebezpieczne:

☐ cieple palne	☐ cieple trące	☐ cieple toksyczne	☐ gazy palne
☐ gazy trące	☐ gazy toksyczne	☐ nid	

linie: .....

6 Zagrożenia generowane przez wykonywaną pracę:

☐ iskry	☐ ciepły ogień	☐ pyły	☐ hałas
☐ upadające przedmioty	☐ otwory	☐ wysokie/niskie temperatury	☐ promieniowanie
☐ nid			

linie: .....

7 Zabezpieczenie terenu:

☐ wygradzenie terenu	☐ oznakowanie	☐ odizolowanie przed upadającymi przedmiotami	☐ zabezpieczenie przed spadającymi iskrami
☐ odizolowanie prac spalwających przedmiotów	☐ miejsca spadających przedmiotów	☐ nid	
☐ gaśnica 12 kg typu ABC + koc gaśnicowy			

linie: .....

8 Środki ochrony indywidualnej chroniącej przed zagrożeniami generowanymi przez wykonywaną pracę:

☐ szkiełko	☐ gogle	☐ przyłbica	☐ rękawice specjalistyczne
☐ zabezpieczenie maski przeciwosłonecznej	☐ maska z doprowadzeniem świeżego powietrza	☐ aparaty na sprężone powietrze	☐ nid

linie: .....

9 Praca w zbliznieniu: ☐ Tak ☐ Nie
(zob. załącznik „Zest. pr. w zbliznieniu (rozpoznawanie)“)

a) W AEP: ☐ Tak ☐ Nie

b) Asekuracja stała: ☐ Tak ☐ Nie

c) Rodzaj wygradzenia: ☐ workowaty ☐ słuchowy ☐ linka

d) Wymiarzy nadmuchu świeżego powietrza: ☐ Tak ☐ Nie

e) Oświetlenie: ☐ zółty ☐ nid

f) Zasilanie: ☐ zółty ☐ transformator separacyjny

Oświadczam, że osoby wykonujące prace będą chronione przed zagrożeniami generowanymi przez wykonywane prace i zapewniam odpowiednie zabezpieczenie przed nimi.

podpis Wykonawcy ..... podpis Wystawiającego zezwolenie .....

Wykonawca może przystąpić do prac dopiero po uzyskaniu pisemnego zezwolenia i spełnieniu wszystkich wymagań i warunków w nim określonych.

Po odbiór zezwoleń, zgłaszają się tylko osoby nadzorujące prace Wykonawcy, w tym mistrzowie lub brygadziści.

Wykonawca, przed wystawieniem zezwolenia zobowiązany jest przekazać, osobie je wystawiającej, informacje o zagrożeniach generowanych przez wykonywane prace oraz informacje o sposobach ochrony pracowników przed tymi zagrożeniami (II część pisemnego zezwolenia).

Na druku zezwolenia Wykonawca potwierdza, że znane mu są warunki pracy i będzie je respektował oraz że będzie wykonywał tylko te prace, które zostały ujęte w zezwoleniu.

Każda zmiana warunków określonych w zezwoleniu wymaga wystawienia nowego zezwolenia. Niedopuszczalne są jakiegokolwiek zmiany, poprawki czy skreślenia w zatwierdzonym dokumencie pod rygorem wstrzymania prac.

- koordynowanie wszystkich prac wykonywanych na podstawie zezwolenia,
- wykonanie w razie konieczności Analizy Bezpieczeństwa Pracy, zapoznanie w sposób udokumentowany z nią podległych pracowników i okazanie Wystawiającemu zezwolenie,
- zabezpieczenie miejsc w uzgodnieniu z Wystawiającym zezwolenie, w tym ciągów komunikacyjnych przed dostępem osób postronnych, dla których zagrożenia generowane są przez wykonywaną pracę,
- zapewnienie przestrzegania przepisów i zasad bhp oraz wykonywania pracy przez podległych pracowników zgodnie z posiadanym zezwoleniem,
- uzyskanie niezbędnych uzgodnień, określonych w druku zezwolenia na pracę,
- osobiste nadzorowanie wykonywanych prac, posiadanie zezwolenia w miejscu i w czasie wykonywania prac,
- określenie zabezpieczeń, które powinni stosować pracownicy w trakcie wykonywania prac, w celu ochrony przed zagrożeniami generowanymi przez rodzaj wykonywanej pracy,
- zapewnienie podległym pracownikom odpowiednich środków ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz ich właściwego stosowania,
- stosowanie przez podległych pracowników, w pełnym zakresie, środków zabezpieczających wyszczególnionych w zezwoleniu,
- natychmiastowe przerwanie prac w przypadku zgłoszenia/zauważenia zagrożenia, lub podczas ogłaszania alarmu chemicznego.

UWAGA! Nadzór ze strony Wykonawcy zobowiązany jest znać dokładną ilość osób przebywających na terenie prowadzenia prac.

[illegible]

Po ogłoszeniu alarmu chemicznego sprawdza on czy wszyscy podlegli mu pracownicy opuścili zagrożony teren. Jeżeli są osoby, które po ogłoszeniu alarmu nie opuściły zagrożonego terenu to informuje on natychmiast po stwierdzeniu tego faktu Gospodarza obiektu, podając mu ilość tych osób,

- udzielanie pracownikom, przed rozpoczęciem pracy, instruktażu o warunkach pracy podanych w zezwoleniu, zagrożeniach stwarzanych przez wykonywaną pracę, substancjach/mieszaninach, z którymi będą oni pracować oraz o sąsiednich urządzeniach lub instalacjach stwarzających zagrożenie,
- uporządkowanie terenu i zgłoszenie Prowadzącemu zmianę zakończenie prac w celu zamknięcia zezwolenia,
- uzyskanie potwierdzenia uzgodnienia prac z Dowódcą Zmiany LOTOS Ochrona, w przypadku prowadzenia prac w obszarze ochrony obwodowej,
- zabezpieczenie uzgodnionych z Gospodarzem urządzeń przed zabrudzeniem i uszkodzeniem.

Po zakończeniu robót Wykonawca zobowiązany jest uporządkować miejsce pracy, następnie udać się do Wystawiającego zezwolenie w celu „zamknięcia zezwolenia” czyli potwierdzenia zakończenia wykonania prac, odebrania terenu i podpisania zezwolenia przez Wystawiającego zezwolenie i Wykonawcę.

11.5 Niebezpieczne energie – system LOTO

Szczegółowe wymagania reguluje instrukcja dotycząca systemu blokowania przepływu energii i znakowania blokad energii (LOCKOUT-TAGOUT).

System blokowania przepływu energii i znakowania blokad energii LOCKOUT-TAGOUT (LOTO) to system blokad i zawieszek służący do zabezpieczania urządzeń w trakcie prowadzonych prac przed przypadkowym i niezamierzonym uruchomieniem.

System obejmuje rodzaje energii, m.in.: energia elektryczna, chemiczna, cieplna, mechaniczna związana ze stosowaniem substancji takich jak: ciecze palne o temperaturze wyższej niż ich temperatura samozapłonu, gazy: butan, LPG, benzyna lekka, media o własnościach żrących, media zawierające siarkowodór, wodór.

System blokowania niebezpiecznych energii LOTO ma na celu potwierdzenie, że do urządzenia na którym Wykonawca będzie prowadził prace nie zostanie doprowadzona niebezpieczna energia.

- System LOTO obejmuje, wykonywane przez Wykonawców, prace: remontowe, modernizacyjne, inwestycyjne, przeglądy, wykonywane przy urządzeniach na czynnych instalacjach produkcyjnych.

- W trakcie przygotowania miejsca pracy dla Wykonawcy, pracownicy LOTOS obsługujący instalacje zakładają blokady z kłódkami i zawieszkami na elementach odcinających dopływ energii.
- Klucze od założonych blokad umieszczane są na specjalnych hakach znajdujących się w mistrzówkach danych instalacji. Kiedy urządzenie jest już zablokowane i zabezpieczone, Wystawiający zezwolenie umieszcza na haku w mistrzówce swoją kłódkę, która uniemożliwia zdjęcie uprzednio zawieszonych przez obsługę instalacji, kluczy od blokad.

Zadaniem Wykonawcy, w czasie „pobierania” zezwolenia na prace od Wystawiającego zezwolenie, jest zawieszenie „WŁASNEJ” czarnej kłódkı na haku, wskazanym przez Wystawiającego zezwolenie. Kłódkę musi być trwale oznakowana nazwą firmy Wykonawcy (lub jej skrótem, umożliwiającym identyfikację Wykonawcy) oraz posiadać unikatowy numer, np. Firma 01.

- Kłódkę Wykonawcy uniemożliwi zdjęcie z haka kluczy od blokad zawieszonych uprzednio przez Wystawiającego zezwolenie oraz inne osoby przygotowujące miejsce prac. Oznacza ona, że na urządzeniu są prowadzone przez Wykonawcę prace i nie może być ono uruchamiane.
- Uruchomienie może nastąpić dopiero po zdjęciu kłódek przez Wykonawcę/Wykonawców (w przypadku prowadzenia równoległe prac przez kilka firm).
- Kończąc prace na danej instalacji Wykonawca zobowiązany jest do zdjęcia swojej czarnej kłódkı, którą zawiesił na haku w mistrzówce w trakcie „pobierania” pisemnego zezwolenia.

11.6 Prace w przestrzeniach zamkniętych

Szczegółowe wymagania reguluje instrukcja dotycząca wytycznych bezpieczeństwa pracy wewnątrz zbiorników i aparatów.

Prace w przestrzeniach zamkniętych są to prace w zbiornikach, kanałach, studniach, studzienkach kanalizacyjnych, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych zamkniętych przestrzeniach, do których wejście odbywa się przez włazy lub otwory o niewielkich rozmiarach lub jest w inny sposób utrudnione.

Prace w przestrzeniach zamkniętych należy wykonywać tylko:

- na podstawie pisemnego zezwolenia wydanego przez Wystawiającego zezwolenie na terenie którego prace mają być wykonywane i obowiązkowo w oparciu o przygotowaną przez Wykonawcę prac Analizę Bezpieczeństwa Pracy (ABP) (o której mowa w punkcie 11.7),
- z zastosowaniem systemu LOTO, jeżeli wynika to z zapisów ABP,
- przy okresowym nadzorze prowadzonym przez wyznaczonego pracownika ze strony Wystawiającego zezwolenie,
- przy stałym nadzorze mistrza lub brygadzysty ze strony Wykonawcy, zależnie od stopnia zagrożenia i złożoności pracy.

Przed rozpoczęciem prac i wejściem do przestrzeni zamkniętej nadzór Wykonawcy zobowiązany jest szczegółowo pouczyć osoby wykonujące tam prace o zakresie i sposobie prac do wykonania i koniecznych do zastosowania środkach bezpieczeństwa.

W tym celu Nadzór ze strony Wykonawcy przeprowadza podległym pracownikom instruktaż (udokumentowany, przez prowadzącego), który obejmuje następujące elementy:

- zakres prac do wykonania,
- zapisy zawarte w Analizie Bezpieczeństwa Pracy,
- mogące wystąpić zagrożenia, postępowanie w razie ich wystąpienia, w tym sposoby i drogi ewakuacji,
- sposób sygnalizacji pomiędzy pracującymi wewnątrz zbiornika, a asekurującymi ich na zewnątrz zbiornika.

Przed wejściem do przestrzeni zamkniętej oraz w trakcie prowadzenia prac, dokonywane są pomiary zawartości tlenu, gazów toksycznych i temperatury wewnątrz zbiornika oraz sprawdzana jest eksplozywność (wybuchowość). Badanie eksplozywności ma na celu sprawdzenie czy wewnątrz przestrzeni zamkniętej nie pojawia się niebezpieczna atmosfera wybuchowa.

Przed rozpoczęciem prac i wejściem do przestrzeni zamkniętej
Jeśli test wykrył którykolwiek niebezpieczny czynnik, praca musi
zostać natychmiast wstrzymana, atmosfera wewnątrz musi być
wentylowana, a następnie ponownie zbadana.

W trakcie wykonywania prac wewnątrz przestrzeni zamkniętej, ze względu na mogące pojawiać się w tych miejscach niedobory tlenu, palne lub toksyczne gazy lub pary konieczne jest stosowanie szczególnych zasad bezpieczeństwa nadzorowanych przez Wykonawcę:

- systematyczne badanie zawartości tlenu w powietrzu wewnątrz zbiornika oraz badanie eksplozywności (wybuchowości),
- prowadzenie przy wstępie wejściowym *Rejestru osób wchodzących do przestrzeni zamkniętej*, zgodnie z formularzem LOTOS,
- przebywanie wewnątrz przestrzeni zamkniętej tylko takiej ilości osób, jaka została wskazana w pisemnym zezwoleniu lub została wpisana do ww. *Rejestru*,
- zapewnienie asekuracji pracowników pracujących wewnątrz przez co najmniej jedną osobę znajdującą się na zewnątrz, posiadającą ciągły kontakt z osobami pracującymi wewnątrz przestrzeni zamkniętej,
- przed wejściem do wnętrza, pracownicy wykonujące prace i osoby je asekurujące muszą wspólnie ustalić obowiązujące sygnały alarmowe. W przypadku prowadzenia prac w zbiorniku lub aparacie oddalonym od innych stanowisk pracy, przy braku łączności akustycznej należy wprowadzić inne środki łączności umożliwiające natychmiastowe przekazanie sygnałów alarmowych,
- zmiana pracownika musi odbywać się na zewnątrz zbiornika lub aparatu, a pracownik wchodzący lub wychodzący z wnętrza po drabinie powinien mieć wolne ręce,

[illegible]

Asekurujący:

- musi być wyposażony w takie same środki ochrony indywidualnej jak osoby pracujące wewnątrz,
- musi mieć stały kontakt z pracownikami znajdującymi się wewnątrz,
- musi mieć możliwość niezwłocznego powiadomienia innych osób mogących, w razie potrzeby, niezwłocznie udzielić pomocy,
- uzupełnia i aktualizuje *Rejestr osób wchodzących do przestrzeni zamkniętej*. Rejestr prowadzony jest w danym dniu dla danej pracy.

Asekurujący nie może wykonywać żadnej innej pracy poza asekuracją osób przebywających wewnątrz przestrzeni zamkniętej.

W razie zagrożenia musi być w stanie zorganizować natychmiastową pomoc. W przypadku więcej niż jednego asekurującego, jeden z nich powinien cały czas obserwować pracowników znajdujących się wewnątrz zbiornika lub aparatu i komunikować się z nimi. Pozostali asekurujący mogą obsługiwać sprzęt doprowadzający świeże powietrze przy czym – jeden obsługuje nie więcej niż 2 aparaty, lub wykonywać inną pracę w pobliżu tak, aby w każdej chwili móc udzielić pomocy przy ewakuacji pracowników z wnętrza zbiornika lub aparatu.

- zapewnienie pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej w szczególności: przemysłowy hełm ochronny, odzież i obuwie ochronne o właściwościach antyelektrostatycznych, szelki bezpieczeństwa z liną, sprzęt ochrony układu oddechowego w zależności od potrzeb oraz inne odpowiednie do rodzaju zagrożeń,
- stosowanie ochron układu oddechowego (aparat butlowy ze sprężonym powietrzem, maska z doprowadzeniem świeżego powietrza), gdy zawartość tlenu wewnątrz zbiornika wynosi poniżej 18% lub występują w powietrzu substancje szkodliwe dla zdrowia. Jeżeli zachodzi konieczność pracy w sprzęcie ochrony dróg oddechowych pracownicy powinni posiadać aktualne zezwolenie lekarskie na pracę w takim sprzęcie oraz powinni być przeszkoleni z jego obsługi,
- wewnątrz przestrzeni zamkniętej i miejsce wykonywania prac należy oświetlić przy użyciu źródła światła elektrycznegoo bezpiecznym napięciu, zasilanego z transformatora bezpieczeństwa o napięciu 24V umieszczonego poza aparatem,
- elektronarzędzia muszą być zasilane przez transformator separacyjny umieszczony na zewnątrz przestrzeni zamkniętej,
- czyszczenie z mediów palnych powinno być prowadzone przy użyciu narzędzi w sposób wykluczający zapłon,
- zabronione jest ustawianie butli z gazami technicznymi (bez względu na typ gazu) wewnątrz przestrzeni zamkniętej. Przy pracach spawalniczych i innych z otwartym ogniem wewnątrz zbiorników lub aparatów należy stosować zasadę zapalania palnika na zewnątrz, o ile jest to możliwe,
- otwarte włazy do przestrzeni zamkniętych, które nie są wykorzystywane podczas pracy, Wykonawca ma obowiązek zabezpieczyć np. za pomocą skrzyżowanych desek pomalowanych na biało czerwone pasy i oznakować tabliczką z napisem „ZAKAZ WEJŚCIA”,

Osoba nadzorująca ABP ze strony Wykonawcy jest odpowiedzialna za sporządzenie ABP, pozostałe osoby z ww. zespołu są odpowiedzialne za współpracę w opracowaniu dokumentu.

Wykonawca jest odpowiedzialny za:

- wyznaczenie osoby nadzorującej ABP,
- współpracę z przedstawicielami LOTOS w opracowywaniu ABP,
- pisemne zapoznanie z ABP pracowników Wykonawcy i Podwykonawców biorących udział w realizacji robót,
- okazanie zatwierdzonego ABP Wystawiającemu zezwolenie ze strony LOTOS.

Analiza Bezpieczeństwa Pracy:

OKREŚLA ETAPY WYKONYWANEJ PRACY

Za dany etap należy uważać taki fragment operacji, który jest niezbędny do wykonania kolejnych. Każdą wykonywaną pracę można rozbić na mniej niż 10 etapów. Gdyby było ich znacznie więcej, wtedy należy podzielić pracę na segmenty i odpowiednio dla każdego z nich opracować ABP. Etapy pracy muszą być zapisane w kolejności ich wykonywania. Pominięcie któregoś etapu lub zamiana ich miejscami, może spowodować niezidentyfikowanie któregoś zagrożenia lub określenie takiego, które w ogóle dla danego etapu pracy nie występuje.

IDENTYFIKUJE ZAGROŻENIA DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW

Identyfikacja powinna być oparta m.in.: na obserwacji pracy, osobistym doświadczeniu, wiedzy o występującej w przeszłości wypadkowości czy sytuacjach niebezpiecznych, przy wykorzystaniu dobrych praktyk/standardów bezpieczeństwa pracy.

WSKAZUJE SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PRZED ZAGROŻENIAMI

W zależności od zidentyfikowanych zagrożeń, można je osiągnąć poprzez m.in:

- wybranie innego procesu wykonania pracy lub zmodyfikowanie istniejącego procesu,
- zastąpienie stosowanych substancji szkodliwych mniej szkodliwymi,
- polepszenie środowiska pracy np. poprzez zapewnienie odpowiedniej wentylacji,
- ulepszenie lub zmianę stosowanych narzędzi lub innego wyposażenia,
- zastosowanie środków ochrony zbiorowej w tym barier, blokad lub różnego rodzaju urządzeń ostrzegawczych i monitorujących parametry danego procesu,
- zmianę sposobu przeprowadzenia pracy lub kolejnych etapów jej wykonywania lub poprzez wprowadzenie dodatkowych czynności (np. odłączenie źródeł zasilania).

Wykonawca opisując w ABP działania zapobiegawcze musi unikać sformułowań ogólnych jak np. „bądź ostrożny”, „zachowaj koncentrację”. Należy zastosować konkretne sformułowania, które w jasny sposób będą określały, co i jak należy w danej sytuacji zrobić.

11.8 Prace na wysokości

Praca na wysokości to wszelkie czynności wykonywane na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1 metra nad poziom podłogi lub ziemi.

Przy pracy na wysokości należy stosować w pierwszej kolejności środki ochrony zbiorowej jak na przykład rusztowania, podesty ruchome, siatki bezpieczeństwa. W przypadku ich braku lub niemożności posadowienia należy korzystać ze środków ochrony indywidualnej jak na przykład szelki bezpieczeństwa z dopiętą liną asekuracyjną wraz z amortyzatorem czy dopiętym urządzeniem samoha-

Wykonawca zobowiązany jest na bieżąco zabezpieczać wszelkie otwory w użytkowanych stałych i tymczasowych ciągach komunikacyjnych.

UWAGA! W przypadku stosowania liny wraz z amortyzatorem przy szelkach bezpieczeństwa wolna przestrzeń potrzebna do powstrzymania upadku może w skrajnych wypadkach wynosić nawet 6 m (zależy to od punktu mocowania).

11.8.1 Drabiny

Drabiny mogą być wykorzystywane jedynie w warunkach, w których zastosowanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie jest możliwe. Przed podjęciem decyzji o zastosowaniu drabin jako sprzętu do tymczasowej pracy, Wykonawca musi dokonać oceny ryzyka, która potwierdzi prawidłowość zastosowania drabin, a nie innego sprzętu.

Wymagania ogólne:

- muszą być tak ustawione, aby zapewnić ich stateczność w trakcie użytkowania,
- przenośne drabiny muszą opierać się na stabilnym, trwałym, posiadającym odpowiednie wymiary, nieruchomym podłożu w taki sposób, aby szczeble pozostawały w pozycji poziomej oraz były zabezpieczone przed przemieszczaniem, zanim będą użytkowane,
- drabiny przejezdne przed ich użyciem muszą być pewnie unieruchomione,

- kąt nachylenia drabiny przystawnej powinien wynosić 65°-75°,
- wszystkie drabiny muszą posiadać certyfikaty bezpieczeństwa i być użytkowane tylko zgodnie z przeznaczeniem,
- pracując z drabiny należy unikać nadmiernego wychylania się na boki poprzez utrzymanie ciała pomiędzy bocznikami drabiny, z obiema stopami postawionymi na tym samym szczeblu,
- należy unikać prac wymagających obciążenia bocznego, jak np. wykonywanie prac w pozycji bokiem do drabiny. Jeśli jest to niemożliwe, należy drabinę zabezpieczyć przed przewróceniem się,
- należy wchodzić na drabinę z wolnymi rękami. Do przenoszenia narzędzi lub drobnych przedmiotów należy stosować torby lub pasy narzędziowe.

Drabina przystawna i rozstawna może być stosowana wyłącznie, gdy:

- została zabezpieczona przed uderzeniem przez pojazd odpowiednimi barierkami lub pachotkami ostrzegawczymi,
- została zabezpieczona przed uderzeniem przez inne elementy, takie jak drzwi lub okna, poprzez właściwe i skuteczne rozwiązania zapobiegające ich otwarciu; jeśli nie jest to możliwe, należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za pilnowanie drzwi oraz poinformować osoby postronne o zakazie otwierania okien do odwołania,
- została zabezpieczona przed ruchem pieszych poprzez bariery, pachotki ostrzegawcze lub wyznaczenie osób do pilnowania dostępu; rozwiązania te powinny być zlokalizowane pod drabiną lub w jej pobliżu,
- możliwe jest wykorzystanie elementów mocowania i stabilizacji drabin rozstawnych, jak: łańcuszki czy rozpory oraz aktywowanie blokad będących wyposażeniem drabin.

Każdorazowo przed wejściem na drabinę użytkownik zobowiązany jest dokonać inspekcji wzrokowej stanu drabiny, w celu zidentyfikowania widocznych jej defektów.

Zabronione jest:

- stosowanie drabin uszkodzonych,
- stosowanie drabiny jako drogi stałego transportu, a także do przenoszenia ciężarów,
- przeciążanie drabiny – waga użytkownika wraz z towarzyszącym mu ciężarem nie może przekraczać nośności drabiny,
- używanie drabin niezgodnie z przeznaczeniem,
- używanie drabin rozstawnych jako przystawnych,
- ustawianie drabiny na niestabilnym podłożu,
- opieranie drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo o stosy materiałów niezapewniające stabilności drabiny,
- stawianie drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny,

- ustawianie drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń – w sposób stwarzający zagrożenia dla pracowników używających drabiny,
- wchodzenie i schodzenie z drabiny plecami do niej,
- przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę,
- wykonywanie z drabin prac malarskich na wysokości powyżej 4 m,
- stosowanie drabin przystawnych przy pracach murarskich i tynkarskich,
- wykonywanie prac na drabinach na wysokości 2 m nad poziomem terenu, bez odpowiedniego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, jak szelki bezpieczeństwa z liną bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji.

11.8.2 Rusztowania

Szczegółowe wymagania reguluje instrukcja dotycząca wytycznych eksploatacji rusztowań.

Wymagania ogólne:

- Montaż, modyfikację lub demontaż rusztowania mogą wykonywać jedynie pracownicy przeszkoleni w ww. zakresie dla danego rodzaju rusztowania i posiadający udokumentowane uprawnienia.
- Rusztowania (ich elementy) muszą być trwale oznakowane nazwą firmy, do której należą.
- Zabrania się stawiania rusztowań z wykorzystaniem elementów różnych typów rusztowań.
- Rusztowania nietypowe np. podwieszane, powinny być zbudowane zgodnie z indywidualnym projektem.
- Po zbudowaniu rusztowania Wykonawca sporządza Protokół odbioru technicznego rusztowania, który do czasu jego demontażu, jest dostępny na każde żądanie LOTOS.
- Każdorazowa zmiana konstrukcyjna rusztowania wymaga ponownego odbioru technicznego.
- Rusztowanie winno posiadać certyfikat bezpieczeństwa, co oznacza, że dany rodzaj rusztowania został dopuszczony do stosowania w budownictwie po sprawdzeniu zgodności wymagań z przepisami prawa.

**Protokół
odbioru
technicznego
rusztowania**

Montaż/demontaż/modyfikacja rusztowań

- Wykonawca nie może dopuścić do strefy niebezpiecznej osób postronnych, a jeśli nie jest to możliwe do wykonania w sposób organizacyjny to należy strefę ogrodzić. Szerokość strefy niebezpiecznej liczona od krawędzi rusztowania nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości rusztowania.
- Strefę niebezpieczną należy oznakować (tabliczki ostrzegawcze np. „uwaga niebezpieczeństwo”, „roboty na wysokości”, lub „uwaga niebezpieczeństwo, zagrożenie upadkiem materiału z wysokości”).
- Rusztowania usytuowane bezpośrednio przy drogach oraz w miejscach przejazdów i przejść dla pieszych, powinny posiadać daszki ochronne i osłonę z siatek ochronnych. Stosowanie siatek ochronnych nie zwalnia z obowiązku stosowania balustrad.
- Rusztowania w skrajni drogi należy oznakować światłami ostrzegawczymi (uruchamianymi w okresie utrudnionej widoczności) oraz oznakować w pasy biało/czerwone.

1 Balustrada chroniąca przed upadkiem na wysokości 110 cm i w połowie wysokości – w przypadku rusztowań systemowych górna bariera na wysokości 100 cm.

2 Pomiedzy poręczą i deską krawężnikową – umieszczona w połowie wysokości poprzeczka lub przestrzeń wypełniona w sposób uniemożliwiający wypadnięcie osób.

3 Bariery ochronne zamocowane gdy rusztowanie oddalone jest od ściany/elementu do którego jest przystawiane na odległość większą niż 20 cm.

4 Z każdej strony pomostu rusztowania należy umieścić deski krawężnikowe o wysokości 15 cm zabezpieczające przed spadaniem przedmiotów.

5 Podesty robocze kompletne. Dziury, luki zabezpieczone w sposób uniemożliwiający ich samowolnie odkrywać.

6 Odpowiednio wytrzymałe pomosty o powierzchni roboczej wystarczającej dla pracujących osób i składowania niezbędnej ilości narzędzi i materiałów.

7 Wszystkie poziomy rusztowania wyposażone w pion i ciągi komunikacyjne ułatwiające przemieszczanie się osób. Ciągi mogą być oddalone od siebie maksymalnie o 20 m.

8 Wejścia na każdy poziom rusztowania wyposażone w klapy zabezpieczające przed upadkiem pracowników.

9 Rusztowanie wolnostojące musi posiadać odpowiednią sztywność – uzyskiwaną przez wzmocnienia przekątnych zgodnie z DTR rusztowania.

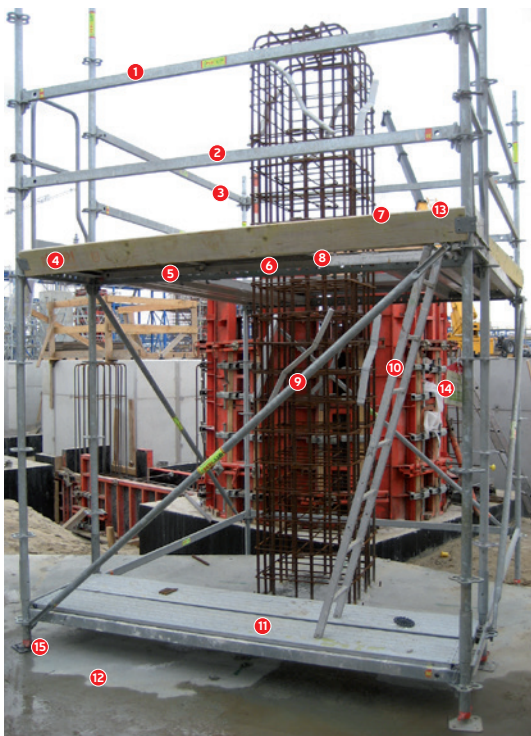
10 Drabinki wejściowe na poszczególne poziomy, gdzie wykonuje się prace.

11 Bezpieczne wejście, które nie stwarza możliwości upadku.

12 Rusztowanie ustawione na podłożu stabilnym i wyprofilowanym ze spadkiem umożliwiającym odpływ wód opadowych.

13 Materiały składowane na pomoście tak ułożone i zabezpieczone, aby nie powodowały zagrożenia osób pracujących poniżej.

14 Tabliczka informacyjna o dopuszczalnym obciążeniu pomostów i konstrukcji, wraz z nazwą firmy stawiającej rusztowanie, imieniem i nazwiskiem Wykonawcy rusztowania wraz z jego numerem telefonu kontaktowego.

16 Tablica informacyjna

Nr Protokołu odbioru technicznego rusztowania:		Przegląd			
Zamawiający	Imię i Nazwisko Tel. kom. Nazwa Firmy	Imię i Nazwisko	Przyczyna*	Data	Podpis
Lokalizacja					
Dopuszczalne Obciążenie:					
Montaż Rusztowania					
Nazwa Firmy					
Imię i Nazwisko	Data Montażu	Podpis			
Nr telefonu					
Odbiór Rusztowania					
Nazwa Firmy					
Imię i Nazwisko	Data odbioru	Podpis			
Nr telefonu					
Użytkownicy rusztowania:		* - przegląd codzienny, dekadowy, doroczny			
Grupa LOTOS S.A.;		UWAGI:			
		TEL ALARMOWE: 998 (stacjonarny) / 808 998 998 (komórkowy)			

15 Stojaki posiadające stopy, za pomocą których możliwe jest wyprofilowanie rusztowania. W przypadku ustawienia na niestabilnym gruncie należy użyć podkładów.

16 Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia i umieszczenia przy każdym wejściu na rusztowanie Tablicy informacyjnej, wg wzoru LOTOS.

- Rusztowania usytuowane nad drogą należy oznakować znakami informacyjnymi o ograniczonej wysokości przejazdu.
- W przypadku uniemożliwienia/utrudnienia przejazdu wozów bojowych LOTOS Straż (obniżenia przejazdu poniżej 4,2 m) Wykonawca rusztowania zobowiązany jest uzyskać pisemne Zezwolenie na zamknięcie dróg.

Demontaż rusztowania

- Demontaż rusztowania może być dokonany po zakończeniu robót, usunięciu materiałów i narzędzi z pomostów roboczych.
- Zrzucanie elementów demontowanych rusztowań jest zabronione. Elementy powinny być opuszczane w bezpieczny sposób.

Odbiór rusztowań

- Użytkowanie rusztowania jest możliwe tylko po dokonaniu jego odbioru technicznego.
- Protokół odbioru technicznego rusztowania jest sporządzany i przechowywany przez Wykonawcę, który potwierdza dokumentem, że rusztowanie jest kompletne, nadaje się do bezpiecznej eksploatacji, zgodnie z wymaganiami producenta i przepisami prawa.
- Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia i umieszczenia przy każdym wejściu na rusztowanie Tablicy informacyjnej, zgodnej ze wzorem LOTOS.
- Jeżeli nie można zbudować kompletnego rusztowania Wykonawca zobowiązany jest określić warunki użytkowania rusztowania – należy je wpisać w polu Uwagi Tablicy informacyjnej oraz w Protokole odbioru technicznego rusztowania.
- Rusztowanie które nie nadaje się do eksploatacji, powinno być w sposób wyraźny oznakowane przy każdym wejściu za pomocą tabliczki w kolorze czerwonym z napisem „WSTĘP NA RUSZTOWANIE WZBRONIONY”.

Montaż/modyfikacja, eksploatacja i demontaż rusztowań są zabronione:

- po zmroku i w nocy, jeśli nie zapewniono oświetlenia o dobrej widoczności,
- w czasie gęstej mgły, opadów deszczu i śniegu oraz gołoledzi,
- podczas burzy i wiatru o prędkości przekraczającej 10 m/s.

Przeglądy rusztowań

- Rusztowania muszą być sprawdzane w sposób udokumentowany (zapis w polu *Przeglądy Tablicy informacyjnej* – jeżeli jest użytkowane).
- Wykonawca rusztowania musi wykonywać przeglądy codzienne w dni robocze.
- Jeżeli zaistnieje konieczność wykonania prac na rusztowaniu w dni wolne od pracy, przeglądu dziennego dokonuje osoba wykonująca prace lub osoba kierująca pracami (w przypadku grupy osób). Obowiązek udokumentowania dziennego przeglądu na *Tablicy informacyjnej* spoczywa na pierwszej osobie dokonującej przeglądu w danym dniu.

- **Rusztowania muszą być sprawdzane w sposób udokumentowany (zapis w polu Przeglądy Tablicy informacyjnej oraz (o ile dotyczy) w Protokole odbioru technicznego rusztowania) przez odbierającego rusztowanie, każdorazowo po:**

- silnym wietrze (powyżej 10 m/s),
- opadach atmosferycznych,
- działaniu innych czynników, stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa wykonywanych prac,
- po przerwach w użytkowaniu rusztowania dłuższych niż 10 dni,
- okresowo nie rzadziej niż raz w miesiącu.

- Usterki stwierdzone po przeglądzie należy zgłosić i usunąć niezwłocznie przed przystąpieniem do dalszego użytkowania rusztowania.
- Rusztowania eksploatowane w ramach prowadzonych robót budowlanych pod nadzorem kierownika budowy wymagają następujących przeglądów:
  - codziennych,
  - dekadowych,
  - doraźnych.
- Za dokonanie przeglądów w zakresie określonym w instrukcjach odpowiedzialny jest kierownik budowy lub wyznaczona przez niego osoba z uprawnieniami budowlanymi. Wyniki przeglądu należy wpisać do dziennika budowy lub Protokołu odbioru technicznego rusztowania i Tablicy informacyjnej.

Obowiązki osób korzystających z rusztowań

Każda osoba korzystająca z rusztowania zobowiązana jest przed wejściem:

- sprawdzić czy na rusztowaniu znajduje się Tablica informacyjna i zapoznać się z zapisami tam zawartymi,
- ocenić wizualnie, między innymi czy:
  - rusztowanie posadowione jest w sposób prawidłowy (czy np. nie doznało uszkodzeń lub odkształceń),
  - stan powierzchni roboczych i komunikacyjnych pomostów jest właściwy (czystość pomostów, w warunkach zimowych – zabezpieczenie przeciwoślizgowe pomostów),
  - stan posadowienia rusztowania (np. czy stopy nie są zapadnięte, czy grunt nie jest podmyty),
  - zabezpieczenia pomostów są kompletne (poręcze, barierki, krawężniki, stan pomostów, zabezpieczenie otworów i ciągów komunikacyjnych),
  - rusztowanie jest prawidłowo zakotwione,
  - przewody elektryczne są dobrze izolowane i nie stykają się z konstrukcją rusztowania,
  - nie zaszły zjawiska mające ujemny wpływ na bezpieczeństwo rusztowania,
  - rusztowanie jest poprawnie zbudowane i czy posiada wszystkie wymagane elementy.

Jeżeli brak jest Tablicy informacyjnej lub zaobserwowano niezgodności dotyczącej stanu rusztowania zabronione jest korzystanie z rusztowania.

11.9 Prace dźwigowe

- Przed rozpoczęciem pracy żurawia lub dźwigu samojezdnego należy zapewnić odpowiednią ilość miejsca potrzebnego do bezpiecznego jego rozstawienia, należy wypoziomować pojazd, sprawdzić nośność gruntu oraz przestrzegać maksymalnych, dopuszczalnych wartości udźwignięć.
- Żuraw powinien posiadać rozłożone wszystkie podpory stabilizacyjne (wyjątkiem jest transport elementu „na kołach”).
- Osoba nadzorująca prace dźwigowe ma obowiązek dokładnie sprawdzić prawidłowość posadowienia żurawia, zwracając uwagę na rodzaj podłoża, odległości np. od krawędzi wykopów oraz dopilnować, aby teren wokół wykonywanych prac był odpowiednio wygradzony (jeśli jest to możliwe).

- Należy sprawdzić czy w strefie prac żurawia nie znajdują się żadne elementy, które mogą być przyczyną kolizji.
- Do prac dźwigowych należy dopuszczać tylko osoby z odpowiednimi kwalifikacjami operatora i hakowego, którzy powinni komunikować się wg ustalonych sygnałów
- Wszyscy pracownicy pracujący w pobliżu rozstawionego dźwigu muszą zostać zapoznani z zagrożeniami, jakie może generować ta praca oraz z sygnalizacją podawaną przez obsługę dźwigu.

- **W zasięgu pracy dźwigu zabronione jest poruszanie się i wykonywanie prac przez innych pracowników.**

- Operator musi znać ciężar podejmowanego ładunku i przestrzegać dopuszczalnych wartości udźwigów. Wychodząc z kabiny pojazdu zobowiązany jest on zawsze stosować przemysłowy hełm ochronny.
- Hakowy odpowiedzialny za prawidłowe umocowanie i podłączenie ładunku, powinien zawsze mieć ubraną kamizelkę z napisem HAKOWY.
- Do transportu elementów należy wykonywać sprawne i kompletne zawiesia, przejrzane i oznakowane zgodnie z kwartalnym kodem koloru.
- Przy transporcie należy stosować liny naprowadzające i stabilizujące ciężar.
- Pod żadnym pozorem nie wolno zostawiać włączonego żurawia bez nadzoru/obsługi.
- W razie wystąpienia jakichkolwiek problemów oraz w przypadku silnego wiatru i zmiennych warunków pogodowych, należy natychmiast przerwać prace i powiadomić o tym osobę nadzorującą. Należy przy tym postępować zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Wykonawcy, w celu bezpiecznej organizacji prowadzonych prac, mogą uzyskać informacje meteorologiczne o warunkach pogodowych, w tym o panującej prędkości wiatru oraz jego kierunku u Dyspozytora Grupy LOTOS.

11.9.1 Eksploatacja koszy podwieszanych i podestów hydraulicznych teleskopowych
W przypadku konieczności podwieszenia i użycia w pracach dźwigowych koszy podwieszanych pod żuraw i podestów hydraulicznych należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa:

W koszach podestów należy zawsze stosować szelki bezpieczeństwa wraz z liną i amortyzatorem, niezależnie od rodzaju prowadzonych prac.

Ponadto, przed przystąpieniem do pracy z kosza powinna być opracowana niezbędna dokumentacja zawierająca m.in.:

- instrukcję pracy z kosza z uwzględnieniem bezpieczeństwa wykonywania danej pracy,
- postępowanie w sytuacji awarii i ewakuacji pracowników,
- atest na kosz, w tym dokumenty od producenta (przy zbudowaniu kosza wszelkie niezbędne dokumenty stwierdzające wytrzymałość urządzenia),

1 Żuraw musi posiadać kompletny odbiór UDT wraz z wytycznymi i uzgodnieniami pracy z koszem.

2 Hak musi posiadać sprawne zabezpieczenie gardzieli przed wypięciem się kolucha.

3 Kolucho musi posiadać wytrzymałość odpowiednią do maksymalnego łącznego ciężaru.

4 Zawiesie zabezpieczające pracowników musi posiadać certyfikat wytrzymałości i musi być zawieszane ponad koluchem kosza.

5 Przemysłowy hełm ochronny i okulary ochronne są bezwzględnie obowiązujące.

6 Szelki bezpieczeństwa muszą być kompletnie zapięte – na klatce piersiowej i w udach.

7 Pracownicy muszą posiadać szkolenie nt. pracy w koszu oraz prac na wysokości.

8 Kosz musi być w pełni sprawny, bez odpadów i śmieci wewnątrz kosza.

9 Tabliczka znamionowa musi posiadać informacje:

- nazwa firmy,
- UDT/CE lub inny znak,
- maksymalny udźwieg,
- rok budowy,
- ciężar kosza.

Wraz z koszem należy posiadać dokumenty:

- bezpieczne wykonywanie pracy z użyciem kosza,
- postępowanie w sytuacji awarii, ewakuacji pracowników.

9 Udźwieg kosza 500 kg
lub 2 osoby + 200 kg

ROK BUDOWY 2000
0318/2000

WAGA WŁASNA 160 kg
ZAWIESIENIE

- listę osób przeszkolonych z zakresu prac wykonywanych z kosza, posiadających ważne badania lekarskie z brakiem przeciwwskazań do wykonywania pracy na wysokości,
- zapis z jakim żurawiem kosz będzie współpracował wraz z obliczeniami obciążenia liny (nie mniej niż 10 m),
- pismo przewodnie do Urzędu Dozoru Technicznego (UDT).

Tak sporządzone i opracowane dokumenty powinny być przedstawione do UDT w celu dopuszczenia kosza do pracy.

Po dopuszczeniu kosza do pracy – osoba odpowiedzialna z uprawnieniami UDT – konserwator urządzeń dźwignicowych powinien dokonywać przeglądów z wpisem do książki przeglądów (przeglądy prowadzone nie rzadziej niż raz na miesiąc).

W przypadku intensywnej – codziennej eksploatacji kosza konserwator urządzeń dźwignicowych powinien dokonywać przeglądów z wpisem do książki przeglądów codziennie przed przystąpieniem do pracy.

11.10 Prace ziemne – wykopy

Szczegółowe wymagania reguluje procedura dotycząca zasad postępowania przy wykonywaniu prac w oparciu o pisemne zezwolenia.

Ze względu na znajdujące się pod ziemią, na niewielkich głębokościach kable elektryczne, telefoniczne, systemy sterowania i automatyki, osoby wykonujące prace ziemne zobowiązane są do zachowania szczególnej ostrożności podczas ich prowadzenia.

Uzgodnienie warunków wykonania wykopu:

- wymagane jest, jeżeli głębokość wykopu będzie przekraczała 0,4 m,
- jest załącznikiem do *Zezwolenia na prace w strefie zagrożenia wybuchem, na prace z użyciem ognia, urządzeń i narzędzi iskrzących, na prace wewnątrz przestrzeni zamkniętej* i określa sposób wykonania wykopu,
- jest dokumentem ustalającym warunki wykonywania wykopu z komórkami organizacyjnymi LOTOS odpowiedzialnymi za trasy kablowe i rurociągi.

Komórka organizacyjna _____ dnia _____

UZGODNIENIE WARUNKÓW WYKONANIA WYKOPU NR _____

1. Wydzielający zezwolenie: _____

2. Obowiązujący od dnia _____ do dnia _____ na obszarze: _____

przy urządzeniu _____

w celu _____

3. Zabezpiecza Wykonawca _____ (nazwa firmy Wykonawcy, nr świadectwa)

Uzgodniono z:

Komórka org.	Imię i nazwisko Uprawnionego	Sposób [R, M]* głębokość [m] wykonania wykopu	Nadzór T:TAAR/NAE	Podpis
PZE				
BE				
BA				

* R-kopiecie ręczne, M-kopiecie maszynowej

Miejsce na szkic wykopu:

Jeżeli wydane zezwolenie pozwala wyłącznie na kopanie ręczne oznacza to, że można korzystać tylko z łopaty. Nie można używać ani kilofa ani żadnego sprzętu mechanicznego.

- Teren wokół wykopów musi być wygradzony za pomocą desek na stabilnych podporach lub zapory siatkowej z podstawą, oznakowanych biało-czerwonymi pasami. Podpory nie mogą być wbijane w ziemię.
- Wysokość wygradzenia powinna wynosić 1,1 m.
- Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych bez rozparcia lub podparcia, mogą być wykonywane tylko do głębokości 1 m.

- Wykop o głębokości ponad 1 m musi być oskarpowany pod kątem 45°, a w przypadku prostych ścian należy założyć szalunek z rozpórami.
- Urobek powinien być składowany w odległości min. 60 cm od krawędzi wykopu.
- Do wykopu należy zapewnić możliwość bezpiecznego wejścia i wyjścia poprzez zastosowanie drabiny, która wystaje ponad 75 cm ponad krawędź lub przy użyciu schodów z poręczą. Drabina jak i schody muszą sięgać do samego dna wykopu.
- Odległość między zejściami/wejściami do wykopu nie może przekraczać 20 m.
- W miejscach ogólnodostępnych, wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy należy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze.

Nie dopuszcza się stosowania taśm i podpór wbijanych w ziemię (do oznakowania terenu wykonywanych wykopów).

UWAGA!

- Wykopy wykonywane w odległości do 3 metrów od skrajni szyny kolejowej Wykonawca musi dodatkowo uzgadniać z LOTOS Kolej.
- Wykopy wykonywane pod ogrodzeniem ochrony obwodowej należy uprzednio uzgadniać z Biurem Bezpieczeństwa i Ochrony Grupy LOTOS.

11.11 Prace niebezpieczne pożarowo

Szczegółowe wymagania reguluje instrukcja dotycząca zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo.

Prace niebezpieczne pożarowo to prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach, placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem EX.

- Wszystkie studzienki kanalizacyjne w promieniu 20 m od miejsca wykonywania prac muszą być zabezpieczone przez osobę wskazaną w pisemnym zezwoleniu. Zabezpieczenie polega na szczelnym przykryciu studzienki kocem gaśniczym lub innym elastycznym materiałem odpornym na działanie iskier spawalniczych.

UWAGA! Kocem gaśniczym, stanowiącym zabezpieczenie prac, nie można zabezpieczać studzienek kanalizacyjnych ani stałych materiałów palnych.

- Z miejsca wykonywania ww. prac należy usunąć materiały palne; jeśli nie jest to możliwe, należy je zabezpieczyć przed zapaleniem.
- Wszelkie kable, przewody elektryczne oraz instalacje z izolacją palną muszą być również zabezpieczone przez rozpryskami iskier i uszkodzeniami mechanicznymi.

Obowiązkiem Wykonawcy jest zabezpieczenie miejsca wykonywanych prac niebezpiecznych pożarowo (w tym podczas prac z użyciem ognia, urządzeń i narzędzi iskrzących w strefach zagrożenia wybuchem) m.in. w zestaw sprzętu gaśniczego tj. gaśnicy proszkowej ABC 12 kg oraz koca gaśniczego lub inny wymagany przez Wystawiającego zezwolenie. Gaśnica musi być usytuowana w pobliżu osoby wykonującej pracę.

11.11.1 Spawanie

Przygotowanie i wykonywanie prac spawalniczych

- Przeciwpożarowe przygotowanie miejsc i pomieszczeń do wykonania prac spawalniczych:
  - pomieszczenia lub miejsca, w których mają odbywać się prace spawalnicze należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń, a jeśli nie jest to możliwe należy je zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych przez ostrożne kocami gaśniczymi,
  - palne przedmioty lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca spawania,
  - przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa ciepłego bądź rozprysków spawalniczych,

- jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przełotowe, instalacyjne, kablowe itp. należy je uszczelnić materiałami niepalnymi celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń bądź na inne kondygnacje,
- wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe, studzienki kanalizacyjne oraz instalacje z izolacją palną muszą być zabezpieczone przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniem mechanicznym,
- wykonywanie prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonywano przy użyciu substancji łatwo zapalnych prace malarskie lub inne, jest niedozwolone.
- W miejscach dokonywania prac spawalniczych należy przygotować między innymi materiały izolacyjne i osłaniające niezbędne do zabezpieczenia toku prac spawalniczych oraz podręczny sprzęt gaśniczy.
- Wykonawca, po zakończeniu prac spawalniczych, przeprowadza dokładną kontrolę w rejonie spawania i w pomieszczeniach sąsiednich celem stwierdzenia:
  - czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząsteczek na stanowisku pracy, jego otoczeniu lub w pomieszczeniach przyległych,
  - czy nie występują oznaki tlenia się materiałów bądź inne wskazujące na możliwość zaistnienia pożaru,
  - czy został zdemontowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.
- Podczas wykonywania prac spawalniczych, na obszarach gdzie wymagane jest stosowanie przemysłowych hełmów ochronnych (kasków), należy stosować przyłbicę spawalniczą zamocowaną na kasku. W miejscach, gdzie ze względu na ograniczoną przestrzeń nie jest to możliwe, spawacz może wykonać swą pracę bez kasku. Miejsce tak prowadzonych prac musi być zabezpieczone odpowiednimi osłonami, a informacja o sposobie zabezpieczenia spawacza musi być zamieszczona w treści wydanego pisemnego zezwolenia na prace. Decyzja o tym czy spawacz powinien pracować w kasku czy nie oraz informacja o sposobie zabezpieczenia jego stanowiska pracy należy do Wykonawcy. Wykonawca ponosi całkowitą odpowiedzialność za bezpieczeństwo swojego pracownika.
- Przy pracach spawalniczych na wysokości należy dodatkowo zapewnić zadaszenie lub wygrodzenie strefy spawania, zabezpieczające pracowników znajdujących się poniżej przed odpryskami spawalniczymi oraz zapewnić stabilne mocowanie przewodów gazowych, chroniących je przed upadkiem.

• **Zabronione jest:**

- używanie uszkodzonych palników, węży, butli,
- używanie butli w pozycji leżącej lub niezabezpieczonych przed upadkiem,
- magazynowanie butli bez zabezpieczonych zaworów na przykład bez kołpaków.

Sprzęt spawalniczy

- Butle z gazami technicznymi powinny być oddalone co najmniej o 1 m od czynnych grzejników CO, a od innych źródeł ciepła z ogniem otwartym, co najmniej 10 m.
- W czasie korzystania z gazu z butli, powinna być ona ustawiona w pozycji pionowej lub pod kątem nie mniejszym niż 45° od poziomu.
- Odległość płomienia palnika od butli nie powinna być mniejsza niż 1 m.
- Przewoźne – przenośne agregaty spawalnicze powinny być ustawione poza pomieszczeniami, w których wykonuje się prace spawalnicze. Jeśli jest to niemożliwe agregat spawalniczy powinien być usytuowany w odległości co najmniej 1 m od miejsca spawania.
- Przed przystąpieniem do prac należy sprawdzić stan techniczny sprzętu i narzędzi spawalniczych, szczelność węży, stan izolacji kabli oraz zabezpieczyć je przed możliwością uszkodzenia w toku wykonywania pracy.
- Zamocowanie przewodów lub węży spawalniczych na nasadkach reduktorów, palników i łączników wykonuje się wyłącznie za pomocą płaskich zacisków.
- Węże z gazami technicznymi nie mogą przebiegać w pobliżu kabli elektrycznych pod napięciem.
- Butle z gazami technicznymi powinny być zabezpieczone przed przewróceniem, uszkodzeniami mechanicznymi, zaoliwieniem reduktorów i zaworów, źródłem ciepła i zetknięciem się z przewodami elektrycznymi pod napięciem.
- Butle powinny być magazynowane w miejscu oddalonym od przemieszczającego się po tym terenie sprzętu mechanicznego. Miejsce magazynowania musi m.in. posiadać informację, gdzie składowane są butle pełne, a gdzie puste. Otwarte składy na butle muszą posiadać podłogę oraz dach zabezpieczający przed działaniem promieni słonecznych i opadów atmosferycznych.
- Stanowisko pracy powinno być zorganizowane w taki sposób, aby rozpryski spawalnicze nie przepalały węży gumowych lub instalacji kabli elektrycznych.
- W przypadku spawania elektrycznego należy sprawdzić stan bezpieczników, lokalizację i działanie głównego wyłącznika prądu, w celu zapewnienia szybkiego wyłączenia prądu w przypadkach zaistnienia pożaru.

• Z uwagi na groźbę pożaru lub wybuchu zabrania się:

- naprawiania zaworów butli z gazami technicznymi oraz manipulowania przy zaworach butli zattuszczonymi rękami,
- używania uszkodzonych przewodów gazowych, elektrycznych oraz mocowania tych przewodów np. za pomocą gwoździ, drutu, bądź w inny przypadkowy sposób,
- łącznego prowadzenia w przepustach, w jednej wiązce, przewodów elektrycznych i węży spawalniczych.

- Konstrukcję spawaną należy uziemiać przewodem zerowym jak najbliżej miejsca spawania, tak by przepływ prądu spawania był jak najkrótszy i nie zamykał się innymi drogami (np. przez bednarki uziemiające, przewody PE innych urządzeń, konstrukcje kablowe).

11.11.2 Szlifowanie

- Prace szlifierskie należy wykonywać w pozycji niewymuszonej. Narzędzie należy trzymać pewnie, tak aby w przypadku zakleszczenia tarczy nie wyrwało go z rąk.
- Przedmiot szlifowany powinien być pewnie zamocowany np. w imadle, za pomocą docisków czy śrub mocujących.
- Wymianę tarcz należy wykonać dopiero po odłączeniu narzędzia od zasilania i wyjęcia wtyczki z gniazda.
- Bezwzględnie podczas prac należy stosować odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej typu okulary ochronne, przyłbice szlifierskie, ochronniki słuchu i inne w zależności od miejsca wykonywania prac. Odzież powinna być opięta, rękawy związane, aby nie nastąpiło pochwycenie ubrania przez wirujące narzędzie.
- Prace konserwacyjne oraz naprawcze powinna przeprowadzać osoba mająca odpowiednie kwalifikacje.

Przy pracach szlifierskich niedopuszczalne jest:

- używanie uszkodzonych ściernic,
- wykonywania prac bez osłon zainstalowanych na szlifiec,
- naprawianie, czyszczenie, smarowanie narzędzia będącego w ruchu,
- pozostawianie szlifierki będącej w ruchu bez obsługi lub nadzoru,
- wykonywanie prac z drabiny (należy wykonać podest roboczy lub inne bezpieczniejsze stanowisko do wykonywania tego typu prac).

11.12 Narzędzia, maszyny i urządzenia techniczne

- W czasie eksploatacji narzędzi/maszyn/urządzeń, użytkownik może wykonywać tylko czynności dozwolone przez instrukcję obsługi, w sposób zgodny z jej zapisami.
- Należy dbać o dobry stan narzędzi tzn. muszą być, czyste, odpowiednio naoliwione, mieć odpowiedni kształt roboczy i nie być zużyte.
- Nie należy używać narzędzi w sposób przekraczający ich możliwości konstrukcyjne, np. przedłużając uchwyt kawałkiem rury lub innym elementem. Każde narzędzie powinno być dostosowane do rodzaju wykonywanej pracy.
- Narzędzi/urządzeń oraz innych materiałów nie wolno zostawiać na drabinach, rusztowaniach, dachach oraz w innych miejscach, z których mogą zsunąć się i spaść.
- W miejscach, gdzie używane są łatwopalne rozpuszczalniki lub wszędzie tam, gdzie iskra może spowodować wybuch, należy korzystać z narzędzi nieiskrzących.
- Drewniane uchwyty narzędzi nie mogą mieć pęknięć i drzazg oraz muszą ciasno przylegać do narzędzia.
- Obowiązkiem Wykonawcy jest utrzymanie wszystkich przenośnych narzędzi ręcznych z napędem mechanicznym, przewodów elektrycznych oraz węży pneumatycznych w dobrym stanie i w pełni sprawnych.
- Wadliwe lub uszkodzone narzędzia należy oznaczyć informacją „Nie używać” i natychmiast wycofać z użytku.
- Jeśli konstrukcja narzędzi z napędem mechanicznym wymaga użycia osłony, podczas pracy z takim narzędziem osłona powinna znajdować się na swoim miejscu i być sprawna.
- Przewody i węże należy chronić przed uszkodzeniem i nie dopuścić, aby sposób ich ułożenia w miejscu pracy doprowadził do przewrócenia się pracownika lub uszkodzenia samego przewodu/węża.
- Narzędzi nie wolno podnosić lub opuszczać za przewód/wężyk.

Zabronione jest dokonywanie jakichkolwiek zmian w maszynach, urządzeniach i narzędziach bez stosownych uprawnień oraz stosowanie tak zwanych „samoróbek”, czyli urządzeń i narzędzi wykonanych bez wymaganej dokumentacji.

Wszystkie narzędzia, maszyny i urządzenia techniczne użytkowane przez Wykonawców i udostępniane pracownikom powinny być:

- stosowane wyłącznie do prac, do jakich zostały przeznaczone,
- utrzymywane w stanie zapewniającym ich sprawność,
- obsługiwane przez przeszkolone osoby, zgodnie z instrukcją użytkowania,
- sprawdzone pod względem sprawności technicznej i bezpiecznego użytkowania (każdorazowo przed rozpoczęciem pracy i przy zmianie obsługi).

Wykonawca zobowiązany jest do udokumentowanego, kwartalnego przeglądu wszystkich przedłużaczy, sprzętu elektrycznego, przewodów, spawalniczych i zawiesi oraz jego oznakowanie obowiązującymi na dany kwartał odpowiednimi kolorami:

	kwartał I (styczeń-marzec) – kolor czerwony
	kwartał II (kwiecień-czerwiec) – kolor żółty
	kwartał III (lipiec-wrzesień) – kolor niebieski
	kwartał IV (październik-grudzień) – kolor biały

W przypadku stwierdzenia w czasie pracy uszkodzenia maszyny lub innego urządzenia technicznego należy je niezwłocznie unieruchomić i odłączyć dopływ energii. Dokonywanie napraw i czynności konserwacyjnych sprzętu będącego w ruchu jest zabronione.

11.13 Ład, porządek i utrzymanie czystości

- Wykonawca zobowiązany jest do stałego utrzymywania czystości w miejscach prowadzonych prac.
- Wszystkie sprzęty i materiały należy przechowywać w sposób uporządkowany, z zapewnieniem wolnych ciągów komunikacyjnych.
- Urządzenia, materiały, sprzęt który nie jest użytkowany nie może znajdować się w miejscu prowadzenia prac i w jego pobliżu.
- Zabronione jest układanie przewodów elektrycznych w miejscach często uczęszczanych lub w przejściach. W przypadku konieczności przeprowadzenia przewodu w miejscu często uczęszczanym, przewód musi być całkowicie zabezpieczony przez konstrukcję zapewniającą wykluczenie uszkodzenia przewodu.
- W przypadku rozlania się cieczy na podłożu, w celu uniknięcia poślizgnięcia przez pozostałych pracowników, Wykonawca zobowiązany jest natychmiast uprzątnąć miejsce niebezpieczne i zlikwidować zagrożenie.

11.14 Elektryczność

11.14.1 Prace przy urządzeniach elektroenergetycznych

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych.

Wszelkie prace i czynności remontowe lub modernizacyjne przy obwodach elektrycznych należy prowadzić:

- przy zatrzymanych maszynach i urządzeniach,
- po odcięciu wszelkich źródeł zasilania,
- na podstawie poleceń pisemnych.

Potrzebę wykonania prac należy zgłaszać do specjalisty Działu Planowania i Nadzoru Remontów Elektrycznych z minimum 1-dniowym wyprzedzeniem.

Zabrania się jakichkolwiek czynności i robót przy urządzeniach, instalacjach i sieciach elektroenergetycznych przez pracowników firm zewnętrznych – bez uzgodnienia z mistrzem zmiany Grupy LOTOS prowadzącym eksploatację tych urządzeń, instalacji i sieci.

11.14.2 Tymczasowe odbiorniki energii elektrycznej

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące zasad zasilania tymczasowych odbiorników energii elektrycznej.

Do **tymczasowych odbiorników energii elektrycznej** zalicza się stacjonarne odbiorniki energii elektrycznej zainstalowane na czas określony (np. kontenery magazynowe lub biurowe) lub przenośne odbiorniki energii elektrycznej (np. rozdzielnice budowlane) wraz z infrastrukturą zasilającą w/w urządzenia, podłączone tymczasowo w innych miejscach niż stałe gniazda remontowe.

- Wykonawca dostarcza urządzenia elektryczne do podłączenia (rozdzielnica budowlana itp.) wraz z kablem zasilającym o odpowiednim przekroju i długości wystarczającej do podłączenia w przewidywanych miejscach użytkowania (maksymalnie do 50 m).
- Rozdzielnice powinny być wyposażone w wyłączniki zasilania oraz wyłączniki różnicowo-prądowe zabezpieczające gniazda odbiorcze.
- Urządzenie elektryczne musi być sprawne technicznie i eksploatowane zgodnie z przepisami. Za prawidłową eksploatację odpowiedzialny jest obsługujący urządzenie.
- Na obudowie urządzenia musi być w wyraźny sposób oznaczona data nast. badania techn.

UWAGA! Każdorazowo przed użyciem, użytkownik zobligowany jest do sprawdzenia ogólnego stanu technicznego (brak widocznych uszkodzeń zewnętrznych) oraz daty ważności badania technicznego odbiornika. W przypadku zauważonych uszkodzeń i/lub braku ważności ww. badania, bezwzględnie zabrania się użytkowania takiego odbiornika.

11.15 Ochrona radiologiczna

Szczegółowe wymagania reguluje zarządzenie dotyczące bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej.

Teren kontrolowany jest to teren o kontrolowanym dostępie, objęty specjalnymi przepisami mającymi na celu ochronę przed promieniowaniem jonizującym lub rozpraszaniem się skażeń promieniotwórczych.

MOŻE WYSTĄPIĆ NIEWIDZIALNE PROMIENIOWANIE JONIZUJĄCE PODCZAS PROWADZONYCH PRAC. TEREN ŚCIŚLE KONTROLOWANY.

Wykonawca stosujący źródła promieniowania jonizującego lub urządzenia wytwarzające promieniowanie jonizujące zobowiązany jest przed rozpoczęciem pracy w narażeniu na promieniowanie jonizujące:

- dokonać właściwego zgłoszenia Inspektorowi Ochrony Radiologicznej oraz bezwzględnie przestrzegać jego zaleceń,
- przedstawić do wglądu Inspektorowi Ochrony Radiologicznej Grupy LOTOS zezwolenia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki na wykonywanie działalności z użyciem źródeł promieniowania jonizującego i/lub urządzeń wytwarzających to promieniowanie oraz dokumentacji stosowanych urządzeń (np. certyfikaty źródeł promieniotwórczych, dane techniczne stosowanych urządzeń dostarczone przez ich producenta),
- zgłosić konieczność przeprowadzenia prac z wykorzystaniem promieniowania jonizującego gospodarzowi obiektu (na terenie którego prace będą prowadzone) który po ustaleniu bezpiecznych warunków pracy, wyda stosowne pisemne zezwolenie na jej wykonanie.

Prace z użyciem urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze lub wytwarzające promieniowanie jonizujące mogą być wykonywane dopiero po uzyskaniu stosowanego pisemnego zezwolenia na prowadzenie tego typu prac.

Podczas przygotowywanych i prowadzonych prac radiologicznych:

- granice terenu należy wygradzić żółtą taśmą z napisem PROMIENIOWANIE,
- przed wejściem na teren kontrolowany konieczne jest umieszczenie znaków ostrzegawczych w odległości nie większej niż 10 metrów od siebie oraz żółtych lamp błyskowych ustawionych przy ciągach komunikacyjnych,

- sprawdzić czy osoby postronne nie znajdują się w wyznaczonej strefie,
- należy stosować ekrany ołowiowe lub inne osłabiające wiązkę promieniowania wydostającą się poza prześwietlany obiekt.

Ze względu na niewidzialne, niewyczuwalne i niebezpieczne działanie promieniowania, bezwzględnie zabrania się przebywania osobom nieupoważnionym w strefach oznakowanych znakami ostrzegawczymi.

Dostęp do terenu kontrolowanego mają tylko pracownicy upoważnieni do prowadzenia tam prac, a każdorazowe wejście podlega ścisłej rejestracji. W trakcie prac na bieżąco muszą być wykonywane pomiary natężenia promieniowania.

Wykonawca prac powinien posiadać przy sobie ważne zezwolenie na ich prowadzenie i okazywać je na żądanie pracowników LOTOS Ochrona, Inspektora Ochrony Radiologicznej i służby BHP.

W przypadku prowadzenia prac na wysokości wskazany jest udział osoby trzeciej, asekurującej i nadzorującej prace z poziomu zerowego oraz dbającej o zabezpieczenie strefy kontrolowanej przed wejściem osób nieuprawnionych, zwłaszcza od strony głównego ciągu komunikacyjnego w pobliżu badanego obiektu.

Osoby pracujące z wykorzystaniem promieniowania jonizującego w porze wieczornej i nocnej zobowiązane są do noszenia kamizelek ostrzegawczych.

12. INFORMOWANIE O ZDARZENIACH NIEBEZPIECZNYCH

Zdarzenie niebezpieczne jest to zdarzenie mające wpływ na zdrowie, bezpieczeństwo, środowisko i/lub majątek w szczególności:

- wypadek przy pracy,
- awaria, pożar,
- sytuacja niebezpieczna,
- choroba zawodowa,
- inne miejscowe zagrożenie

występujące na terenie Grupy Kapitałowej LOTOS i/lub Wykonawcy na terenie LOTOS.

W przypadku zaistnienia zdarzenia niebezpiecznego, z udziałem pracownika Wykonawcy (i/lub jej podwykonawcy/ów), mającego wpływ na zdrowie i/lub środowisko i/lub majątek LOTOS i Wykonawcy (na terenie LOTOS):

należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie Punkt Alarmowy LOTOS Straż dzwoniąc

• z telefonu stacjonarnego podłączonego do sieci rafinerijnej pod numer **998**

• z telefonów komórkowych pod numer

508 998 998

podając:

- rodzaj zagrożenia i dokładne miejsce jego wystąpienia,
- swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu kontaktowego.

W przypadku zdarzenia wypadkowego, nadzór Wykonawcy zobowiązany jest natychmiast:

- zawiadomić Dyspozytora Punktu Alarmowego LOTOS Straż,
- zapewnić niezwłocznie pomoc osobie, która uległa wypadkowi,
- zabezpieczyć miejsce zdarzenia przed osobami postronnymi.

Na terenie LOTOS funkcjonuje przychodnia medyczna, gotowa w nagłych przypadkach, do świadczenia pomocy lekarskiej każdemu pracownikowi Wykonawcy.

LOTOS dysponuje karetką pogotowia jak i wyszkolonym w zakresie pierwszej pomocy personelem zakładów produkcyjnych, posiada apteczki pierwszej pomocy, prysznic bezpieczeństwa, oczomyjki oraz defibrylatory AED, zlokalizowane w budynkach o dużych skupiskach osób (lokalizacja przedstawiona na mapie na ostatniej stronie).

**KONIECZNOŚĆ WYPEŁNIENIA I WY-
SŁANIA PRZEZ WYKONAWCĘ
FORMULARZA DOT. ZDARZENIA NIE-
BEZPIECZNEGO MAJĄCEGO MIEJSCE NA
TERENIE LOTOS.**

W trakcie przeprowadzania analizy zdarzenia niebezpiecznego, firma zewnętrzna zobowiązana jest do przekazywania na bieżąco do Biura Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS (pocztą elektroniczną na adres: BHP.kontakt@grupalotos.pl) informacje m.in. o trwającym postępowaniu, stanie zdrowia poszkodowanego, najistotniejszych faktach oraz innych danych wskazanych przez ww. Biuro, a dotyczących zaistniałego zdarzenia.

[illegible]

W ciągu 5 (pięciu) dni roboczych po dokonaniu analizy przyczyn mającego miejsce zdarzenia i określeniu działań zapobiegawczych, nadzór Wykonawcy u którego zarejestrowano zdarzenie na terenie LOTOS, obowiązkowo przesyła do Biura Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia pełną informację o zaistniałym zdarzeniu na formularzu *Zgłoszenia zdarzenia niebezpiecznego na terenie Grupy LOTOS* uzupełnionym o wszystkie punkty, których zdarzenie dotyczyło. Ww. formularz dostępny jest w serwisie Wymagania Grupy LOTOS dla Kontrahentów pod adresem: <http://kontrahenci.lotos.pl>

13. BEZPIECZEŃSTWO FIZYCZNE

Poruszając się po terenie LOTOS należy zwracać szczególną uwagę na:

- pozostawione bez nadzoru nietypowe przedmioty, pakunki, torby umieszczone w miejscu, które wskazywałoby, że jest to sytuacja odbiegająca od normy,
- osoby, które zachowują się w sposób budzący niepokój (należy zwracać uwagę na ich zachowanie, wygląd, mowę, płęć itd.),
- niezabezpieczone przedmioty pochodzenia wojskowego, niewybuchy, niewypały.

Również w przypadku:

- otrzymania telefonu o podłożonym ładunku wybuchowym,
- otrzymania przesyłki lub listu z podejrzaną zawartością,
- włamania, kradzieży lub napadu,

należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie Punkt Alarmowy LOTOS Straż dzwoniąc

• z telefonu stacjonarnego podłączonego do sieci rafinerijnej pod numer

998

• z telefonów komórkowych pod numer

508 998 998

podając:

- rodzaj zagrożenia i dokładne miejsce jego wystąpienia,**
- swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu kontaktowego.**

W przypadku zidentyfikowania podejrzanych lub niebezpiecznych przedmiotów na terenie LOTOS każda osoba zobowiązana jest do:

- nie przenoszenia, nie dotykania i nie przesuwania przedmiotów budzących niepokój, w tym nie używania radiostacji lub telefonów komórkowych w odległości mniejszej niż 3 m od podejrzanego pakunku/przedmiotu oraz natychmiastowego przerwania prac wykonywanych w pobliżu niebezpiecznego miejsca,
- niezwłocznego poinformowania Punktu Alarmowego LOTOS Straż (postępować jak powyżej),
- wycofać się z zagrożonego miejsca, nie dopuszczać osób postronnych w miejsce zdarzenia (i o ile jest to możliwe) oraz oczekiwać w bezpiecznej odległości do czasu przybycia pracowników ochrony.

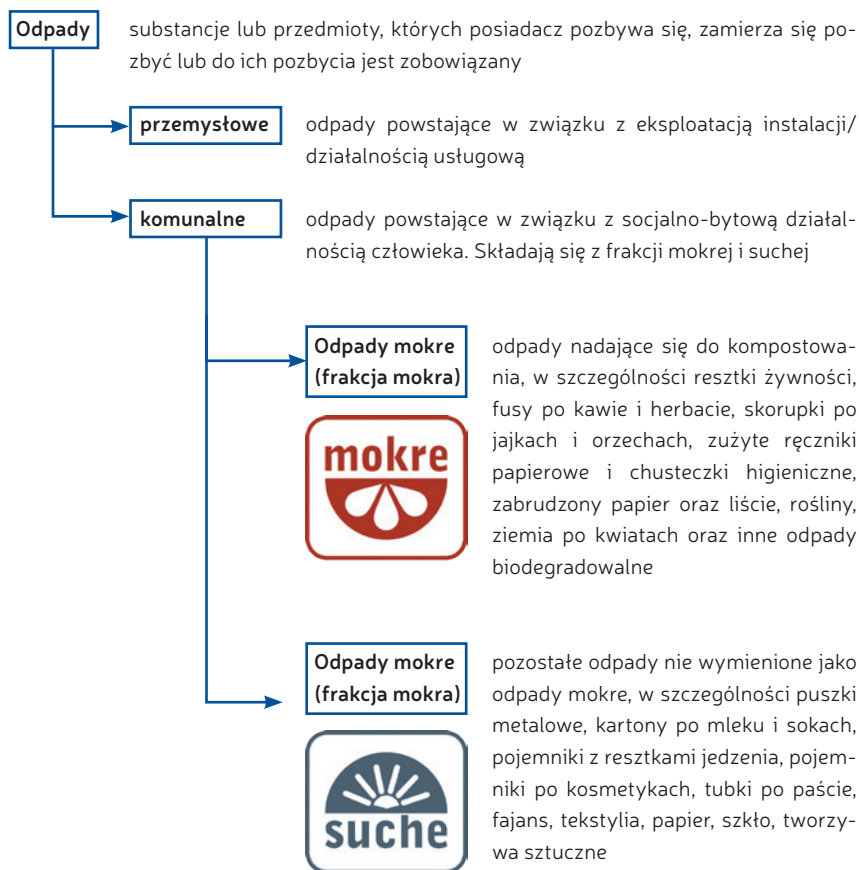
Zabrania się pozostawiania na terenie jakichkolwiek paczek, toreb, worków i tym podobnych pakunków bez nadzoru ze strony właściciela.

14. OCHRONA ŚRODOWISKA

Każdy Wykonawca współpracujący i/lub realizujący pracę na terenie LOTOS jest oceniany pod kątem przestrzegania: wymagań prawnych związanych z wykonywaną pracą, przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, norm jakościowych oraz poszanowania środowiska. Firma przyjazna dla środowiska to jeden z celów określonych w misji LOTOS. To dowód, jak duże znaczenie dla przedsiębiorstwa mają działania dotyczące ochrony środowiska.

14.1 Gospodarka odpadami

Wytwórca odpadów rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów. Wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbioru, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę chyba, że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Na terenie LOTOS niedopuszczalne jest:

- nieselektywne zbieranie odpadów,
- gospodarowanie odpadami poza własnymi miejscami zbierania, magazynowania odpadów lub miejscami wskazanymi przez przedsiębiorstwo,
- pozostawianie niezabezpieczonych odpadów w miejscu wykonywania prac.

Zasady dot. odpadów komunalnych wytwarzanych przez Wykonawców

- wszystkie odpady komunalne wytwarzane na terenie podlegają segregacji,
- odpady są selektywnie gromadzone w wyznaczonych miejscach i odpowiednio oznaczonych pojemnikach,
- każda osoba przebywająca na terenie obowiązana jest do segregowania wytwarzanych odpadów na frakcje mokre i suche, poprzez umieszczanie ich w odpowiednio oznakowanych pojemnikach,

- dodatkowo dla odpadu papier/tektura na terenie rozmieszczone są opisane pojemniki służące ich selektywnemu gromadzeniu,
- nadzór Wykonawcy zobowiązany są do przeszkolenia podległych pracowników z funkcjonujących na terenie zasad dot. segregacji wytwarzanych odpadów komunalnych.

Zabrania się umieszczania odpadów przemysłowych w pojemnikach przeznaczonych na odpady komunalne.

Zasady dot. odpadów przemysłowych wytwarzanych przez Wykonawców

- szczegółowy sposób postępowania z odpadami przemysłowymi, wytwarzanymi przez firmy zewnętrzne na terenie LOTOS, regulują umowy zawarte z Wykonawcami,
- odpady przemysłowe powstające na terenie podlegają selektywnemu gromadzeniu w wyznaczonych, oznakowanych miejscach lub w oznakowanych pojemnikach/kontenerach. Pojemniki należy ustawić na terenie utwardzonym lub w pomieszczeniach magazynowych,
- Wykonawca wytwarzający odpady przemysłowe na terenie LOTOS zobowiązany jest przekazać wraz z protokołem odbioru wykonanych prac „Informację o odpadach Załącznik do protokołu odbioru wykonanych prac – dla firm wykonujących usługi skutkujące wytwarzaniem odpadów” (wzór Informacji o odpadach jest dostępny na portalu Wymagania Grupy LOTOS dla kontrahentów).

14.2 Gospodarka wodno-ściekowa

Wykonawca świadczący usługę w wyniku, której mogą powstać ścieki (przemysłowe, sanitarne, opadowe) zobowiązana jest przed rozpoczęciem prac, użytkowaniem zaplecza socjalnego dokonać uzgodnień z Zakładem Produkcji Mediów Energetycznych i Gospodarki Wodno-Ściekowej Grupy LOTOS. Uzgodnienie powinno dotyczyć rodzaju, ilości i jakości ścieków oraz sposobu ich odprowadzania do systemów kanalizacyjnych LOTOS.

Jeżeli na potrzeby świadczonej usługi i/lub zaplecza socjalnego zachodzi potrzeba korzystania z wód (pitnej, gospodarczej, ppoż.), Wykonawca zobowiązany jest przed rozpoczęciem

prac, użytkowaniem zaplecza socjalnego dokonać uzgodnień z Zakładem Produkcji Mediów Energetycznych i Gospodarki Wodno-Ściekowej Grupy LOTOS. Uzgodnienie powinno dotyczyć rodzaju i ilości wód oraz sposobu ich doprowadzenia z sieci wodnych LOTOS.

W przypadku magazynowania substancji i mieszanin chemicznych oraz wykonywania prac mogących spowodować przedostanie się zanieczyszczeń do kanalizacji należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia zagrożenia zanieczyszczenia sieci. Przykrywanie wpustów ulicznych i włazów na terenie instalacji należy uzgadniać z ich właścicielami.

O każdorazowym zwiększonym zapotrzebowaniu na wodę, zwiększonym zrzucie ścieków (w aspekcie ilości i jakości) zamierzonym lub awaryjnym należy niezwłocznie powiadomić przedstawiciela Zakładu Produkcji Mediów Energetycznych i Gospodarki Wodno-Ściekowej Grupy LOTOS. Powyższe nie narusza punktu 8.3 *Postępowanie w sytuacjach awaryjnych*.

Niedopuszczalne jest:

- wprowadzanie ścieków do innej niż wskazana sieci kanalizacyjnej,
- wylewanie, splukiwanie, wsypywanie do sieci kanalizacyjnych pozostałości po substancjach i mieszaninach chemicznych,
- mycie pojazdów i maszyn na terenie zakładu,
- wprowadzanie odpadów do sieci kanalizacyjnych,
- korzystanie z wód niezgodnie z ich przeznaczeniem.

14.3 Ochrona powietrza

Wykonawca świadczący usługę w wyniku której mogą powstać emisje niezorganizowane do powietrza np. rozpuszczalników z malowania lub pyłów z piaskowania powinien podjąć starania w celu maksymalnego ograniczenia emisji.

14.4 Ochrona powierzchni ziemi

Wykonawca świadczący usługę powinien podjąć starania w celu maksymalnego ograniczenia możliwości zanieczyszczania gruntów oraz terenów utwardzonych.

14.5 Gospodarowanie mediami

Wykonawca świadczący usługę powinien podjąć starania w celu maksymalnego ograniczenia zużycia mediów.

W przypadku pytań, uwag i wątpliwości z zakresu środowiska prosimy o kontakt z Biurem Ochrony Środowiska Grupy LOTOS:

- tel. **58 308 81 18** – gospodarka odpadami
- tel. **58 308 87 55** – gospodarka wodno-ściekowa
- tel. **58 308 72 08** – ochrona powietrza
- e-mail: **srodowisko@grupalotos.pl**

W przypadku pytań, uwag i wątpliwości z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia prosimy o kontakt z Biurem Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS:

- osobiście
- e-mail: **BHP.kontakt@grupalotos.pl**
- za pośrednictwem skrzynek „BHP” rozmieszczonych na terenie zakładu w Gdańsku (ul. Elbląska 135)

Wszelkie prawa zastrzeżone. Grupa LOTOS S.A. z siedzibą w Gdańsku jest wyłącznym właścicielem informacji, w szczególności znaków towarowych, fotografii, oraz innych materiałów i danych zgromadzonych w „Informatorze o zasadach postępowania na terenie Grupy LOTOS S.A.”. Znaki towarowe, fotografie, oraz inne materiały i dane jak również wszelkie informacje zawarte i przekazane w Informatorze [dalej jako „Materiały”] są chronione prawem autorskim. Rozpowszechnianie, powielanie, dystrybuowanie, modyfikacja, zwielokrotnianie na wszelkich polach eksploatacji, w tym również kopiowanie, fotokopiowanie w formie drukowanej, bądź za pośrednictwem Internetu fragmentów, czy też całości treści Materiałów bez pisemnej zgody Grupy LOTOS S.A., bądź ich autorów jest zabronione i stanowi naruszenie prawa.

Informator opracowano w Biurze Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy LOTOS S.A.
Zaakceptował Dyrektor ds. Bezpieczeństwa i Środowiska **Krzysztof Wrzesień**
Zatwierdził Dyrektor ds. Strategii i Rozwoju **Marek Sokółowski**

Wydanie nr 8, styczeń 2016 r.

Grupa LOTOS S.A.

ul. Elbląska 135
80-718 Gdańsk

www.lotos.pl

